

Hvordan fremstiller norsk media begrepet sirkulærøkonomi, i arbeidet for et mer bærekraftig samfunn?

En kvantitativ studie av mediedekningen i Dagsavisen og Dagens
Næringsliv fra 2015 – 2023.

HEDAYAT AHMADZAI

VEILEDER

John Arngrim Hunnes
Stine Rye Bårdsen

Universitetet i Agder, 2024

Handelshøyskolen ved UiA
Institutt for økonomi

Master

“– Vi lever i et samfunn som kaster ressurser vi ikke har råd til å sløse med. De siste 50 årene er verdens ressursbruk mer enn tredoblet. Denne trenden må vi snu, vi skal vekk fra bruk-og-kast.

Sirkulær økonomi innebærer at ressurser må brukes og gjenbrukes mer effektivt i giftfrie kretsløp. Regjeringens visjon er at Norge skal være et foregangsland i utviklingen av en grønn, sirkulær økonomi som reduserer den samlede miljø- og klimabelastningen.”

(Regjeringen, 2024)

Forord

Denne Masteroppgaven er et resultat av mange måneders arbeid og en del av studien min i økonomi og administrasjon - siviløkonom ved Universitetet i Agder. Det har vært en utfordring å skrive oppgaven alene, det har vært samtidig veldig lærerikt for min del.

Utførelsen av denne studien har gitt meg en dypere forståelse av hvordan sirkulærøkonomi blir fremstilt i norsk media, spesielt i Dagens Næringsliv og Dagsavisen.

Jeg vil uttrykke min dypeste takknemlighet for min ekstremt dyktige veileder, John Arngrim Hunnes for en utrolig god støtte og inspirasjon gjennom hele prosessen. Dine tilbakemeldinger og kommentarer har vært helt avgjørende for gjennomføringen av studien.

En spesiell takk også til Stine Rye Bårdsen som var min veileder tidlig i oppgaven, men måtte dessverre trekke seg underveis på grunn av sykdom. Ditt tidlige bidrag til å fastsette tema, utvikle problemstillingen for oppgaven, samt bruk av verktøy har vært en betydelig del av dette arbeidet, og din innsats har lagt solid grunnlag for resten av studien.

Jeg er inderlig ekstremt takknemlig for min familie og venner for ubeskrivelig støtte gjennom denne krevende perioden. Familien har vært en viktig kilde til motivasjon og styrke, og uten dere hadde dette vært enda mer krevende. Spesielt vil jeg nevne min far, som har vært min ryggrad gjennom hele utdanningen. Dine kloke ord, støtte og tålmodighet har vært helt avgjørende for utførelsen av masterutdanningen min og uten din veiledning hadde veien vært mye mer vanskeligere for min del.

Sammendrag

Forverring av det globale klimaet kan skyldes av dagens mønster på produksjonsmetoder og bruk av ressurser, som er identisk med lineærøkonomiens prinsipper. Sirkulærøkonomi blir sett på som den nærmeste tilnærmingen for å bremse opp miljøbelastningen, samt gi rom for økonomisk vekst.

Dette studie er orientert mot sirkulærøkonomi med mål om å belyse i hvilken grad norsk media tar i oppdrag for å fremstille konseptet i mediedekningen, samt hvordan begrepet har utviklet seg i perioden fra perioden 2015-2023. For å se på utviklingen har det blitt utført en innholdsanalyse av artikler fra Dagsavisen og Dagens Næringsliv, hvor det kartlegges endringen over tid.

Retriever, også kjent som Atekst er en database som ble brukt som verktøy i denne studien for å analysere hyppigheten av begrepsbruken, for å kunne se på utviklingen av begrepet. Søk i databasen, ga data over antall publiseringer av begrepet "sirkulærøkonomi" i perioden 2015-2023, samt gi muligheten for å innhente innholdet i disse artiklene.

Funnene viser at begrepet "Sirkulærøkonomi" ble anvendt i enkle kontekster i samfunnet i 2015. Frem til 2023 har blitt begrepet blitt mer kompleks og blitt tatt i bruk i flere samfunnsområder. Dette kan være både det politiske diskusjoner, sosiale problemstillinger, og økonomiske debatter. Mediedekningen av begrepet har nemlig hatt en utvikling fra å være overfladisk til en økende bruk og fremstilling av sirkulærøkonomiens prinsipper i norsk media.

Utviklingen av begrepet styrker forståelsen av viktigheten med sirkulærøkonomi i arbeid mot bærekraftig samfunn. Studien konkluderer med at Norsk media spiller en sentral rolle for å spre viktigheten med sirkulærøkonomiske prinsipper som påvirker både private og offentlige tankemåter og meninger, samt de politiske avgjørelser.

Abstract

The aggravation of global climate change has been a consequence of the current pattern of production methods and the use of resources, which are identical to the principles of the linear economy. Circular economy can be seen as a potential closest approach to slowing down the negative environmental impact, as well as providing room for economic growth.

This study is oriented towards the circular economy, with aim of elucidating the extent to which Norwegian media commissions to present the concept in media coverage, from the range of period from 2015 to 2023. To look at the development, a content analysis of articles from Dagsavisen and Dagens Næringsliv have been carried out, where the change of specific time is mapped.

Retriever, also known as Atekst, is a database that is used as a tool in this study to analyze the frequency of term use, as well as development of the term. Searches in the database provided data on numbers of publications of the concept "Circular economy" in the period 2015-2023, as well as being able to obtain the content of those publications.

The findings in this study show that the term "Circular Economy" was used in simple contexts in society in 2015. the closer it gets to 2023, the term becomes more complex and has been adopted in several areas of society. This can be political discourse, social issues, and economic discussions. Media coverage of the term has developed from being superficial to an increasing use and spread the understanding of circular economy principles in the Norwegian media.

The term's development strengthens the understanding of the circular economy's importance in working towards a sustainable society. The study concludes that Norwegian media play a significant role in spreading the importance of circular economy principles, which influence both private and public ways of thinking and opinions, as well as political decisions.

Forord.....	2
Sammendrag.....	3
Abstract.....	4
1. Introduksjon.....	7
2. Bakgrunn og begrepsavklaring.....	11
2.1 Bærekraft	11
2.2 Sirkulærøkonomi og dens prinsipper.....	13
2.2.1 Sirkulærøkonomiens prinsipper	15
2.2 Sammenligning mellom bærekraft og sirkulærøkonomi.....	17
3. Metodisk tilnærming	19
3.1. Forskningsdesign	19
3.2 Utvalg.....	20
3.3 Validitet og reliabilitet	22
4. Funn.....	23
4.1 Hyppigheten av begrepsbruken i norsk media	23
4.2 Publiseringkanaler med Sirkulærøkonomi i fokus	24
4.3. Utvikling av begrepet i mediene	25
4.3.1 Begrepsbruken i DN og Dagsavisen fra 2015-2016	26
4.3.2 Begrepsbruken i 2023.....	29
4.4 Endring i anvendelsen av begrepsbruken	33
4.4.1 Startfase (2015-2016)	33
4.4.2 Modningsfase (2023).....	34
4.4.3 Generell begrepsutvikling fra start- til modningsfasen	35
5. Diskusjon.....	36
5.1 Sentrale funn.....	36
5.1.1 Begrepsbrukens hyppighet	36
5.1.2 Dagsavisen og Dagens Næringsliv bidrag	36
5.1.3 Økonomisk og politisk synspunkt.....	37

5.1.4 Økologisk innovasjoner knyttet til media	37
5.3 Muligheter og utfordringer.....	38
6. Konklusjon	39
6. Litteraturliste	41
Vedlegg 1: Oversikt over artiklene brukt i dataanalysen	45
Artikler fra 2015 - 2016	45
Artikler fra 2023	46
Refleksjonsnotat – Hedayat Ahmadzai	50

1. Introduksjon

Rikt ressursbruk og økonomisk vekst har ført til betydelige fordeler for tidligere og nåværende generasjon. Imidlertid er det viktig å erkjenne at denne utnyttelsen av ressurser uten hensyn til overforbruk har satt betydelig press på klodens livstøttesystem, som er avgjørende for opprettholdelsen av vårt økosystem. For å unngå at fremtidig generasjon møter på ressursmangel, har det blitt avgjørende å handle bærekraftig, samt maksimere ressursutnyttelsen gjennom effektiv ressursgjenvinning og gjenbruk, for å redusere overforbruket (Rockström et al., 2009).

Det legges til grunn at den globale befolkningsveksten stadig øker, som har ført til en kamp om ressurser, og de viktigste økosystemene er på grensen til å kollapse. Det regnes med at etterspørselen etter ressurser vil være det dobbelte i 2030 sammenlignet med 2010 (Kobza & Schuster, 2016). De siste ti årene har både FN og EU satt i gang et skifte for en mer bærekraftig verden (FN-sambandet, 2023). Mat- og energisikkerhet, samt bærekraftig avfallshåndtering i praksis, er noen av de mest utfordrende faktorene for samfunnet vi lever i idag. Med økt verdensbefolkning er det nødvendig med en balanse mellom etterspørsel etter naturressurser og behovet for forvaltning av økosystemene (Riding et al., 2015).

Unødvendig tap av biologisk mangfold, vann- og luftforurensing, samt ressursutarming setter gradvis jordklodens livstøttesystem i en kritisk fare. For å forhindre at verden møter på slike problemer, er det nødvendig med innstramninger og en endring av produksjonsmåten hvor ressurser kan bli gjenbrukt (Jørgensen & Pedersen, 2018).

Fremdeles er tradisjonelle konseptet «lineærøkonomi» utbredt i store deler av verden. Lineær produksjon blir basert på “bruk og-kast” metode, ettersom det blir benyttet råvarer i produksjonen, og i slutfasen blir det til avfall uten at det ble resirkulert (Murray et al., 2017). Som en løsning på de utfordringene som oppstod knyttet til høyt ressursbruk, ble konseptet «Sirkulærøkonomi» fremmet som en fundamental strategi i Parisavtalen i 2015 (Kirchherr et al. 2017). Essensen med sirkulærøkonomi er å beholde ressursene så lengst

mulig i verdikjeden, for å utnytte det maksimalt. Ved å maksimere utnyttelsen av ressursen, fremmer det økonomisk vekst, samt den reduserer miljøbelastningen og bidrar til et mer bærekraftig samfunn.

Vi ser også at begrepet sirkulærøkonomi stadig dukker opp i den offentlige diskursen. For eksempel får vi podkasten “Hvordan få tingene våre til å vare” fra NRK, presenteres viktigheten med implementering av sirkulærøkonomi, samt synspunkter på hvordan Norge kan håndtere produksjonsmetoden for å unngå å havne på etterskudd i forhold til de andre nasjonene. Det kommer frem i podkast at Norge ligger på bunn av listen blant Europeiske land med å være minst sirkulære (NRK, 2022). Podkasten gir interessant perspektiv for å undersøke i hvilken grad mediedekning i Norge tar for seg ansvaret med å bevisstgjøre folk med det nye konseptet.

Oppmerksomheten rundt sirkulærøkonomi øker, og det er avgjørende med en omstilling til dette konseptet for å kunne være i stand til å skape en lavutslippsamfunn. Omstillingen vil bevare naturmangfoldet, redusere forurensning, skape grønne arbeidsplasser og forretningsmodeller. Dette i sin helhet vil bidra til å nå FNs bærekraftsmål, samt sikre oss en bærekraftig fremtid (Miljødirektoratet, 2022).

Både samfunnet og næringslivet har erkjent at de står ovenfor felles utfordringer med tanke på bærekraft. Det legges press på en økende transformasjon i form av samfunnsansvar mellom virksomhet og samfunnet. men det har likevel resultert i lite enighet hvordan endringen skal eventuelt se ut. Virksomheter spiller en nøkkelrolle i å bidra til å løse klimakrisen og skape positive endringer. Næringslivet har ressurser, innflytelse og muligheten til å iverksette bærekraftige praksiser som kan ha en betydelig innvirkning på samfunnet og miljøet. Med flere divergerende meninger, hevdes det at samfunnsansvar bør ha et sterkere søkelys på bærekraft, ettersom dagens virksomheter kan utgjøre en forskjell (Aslaksen et al., 2021).

Problemstillingen min under ble inspirert og formet etter å ha lyttet til podkast fra NRK som er nevnt ovenfor. De interessante perspektivene ble utforsket i podkasten som ble en uunnværlig kilde for at jeg kunne sette opp et forskningsspørsmål, da det vekket

nysgjerrighet som ledet meg til å undersøke temaet sirkulærøkonomi. Da norsk media er en av de største sektorene som har innflytelse på befolkningens psykiske velvære, vil det være interessant å utforske deres arbeid med å informere og engasjere offentligheten i spørsmål som angår vår felles fremtid. Ved å utforske dette emnet, tilføyer jeg forskningsverden det ved å avdekke og analysere i hvordan mediedekningen av sirkulærøkonomi påvirker det offentlige oppfatningen og handlinger. I tillegg vil denne studien avdekke viktigheten av medias rolle i å formidle begrepet sirkulærøkonomi som er knyttet til bærekraft og miljøvern, og dette vil dermed legge til rette for en mer engasjert og informert samfunn. Problemstillingen er som følgende:

«Hvordan fremstiller norsk media sirkulærøkonomi, i arbeidet for et mer bærekraftig samfunn?»

I tillegg er denne masteroppgaven inspirert av studien til Aslaksen et.al (2021). Studien til Aslaksen et.al (2021) analyserer transformasjonen av begrepet samfunnsansvar med vekt på bærekraft. Det kommer frem i studien, at samfunnsansvar blir generelt mindre brukt i medier og i samfunnet enn bærekraft, men det er en generell konsekvens av at begrepet er relativt nytt, i forhold til bærekraft. Min studies design blir en replikasjon av Aslaksen et al. (2021) studien, men denne forskningen vil ta for seg sirkulærøkonomi, da de siste årene har konseptet blitt sett på som en mulig løsning for klimakrisen.

For å besvare problemstillingen vil jeg benytte eksisterende forskning og teorier, i tillegg ta dybde i undersøkelser av flere redaktørstyrte medier. Gjennom denne tilnærmingen vil dette gi en bedre forståelse av norsk medias tilknytning til sirkulærøkonomi og hvordan innholdet angående konseptet blir presentert. Ifølge en rapport fra Medietilsynet (2020) legges det til grunn at norsk befolkning har høy tillit til norsk media. Rapporten er basert på undersøkelse utført av Kantar på vegne av medietilsynet. Dette gjør det interessant å undersøke hvordan mediedekningen formidler og promoterer konseptet til allmenheten. I denne studien vil det utdypes nærmere på publiseringsfrekvensen, samt innholdsanalyse til forskjellige medieaktører. Det vil gi oss verdifull innsikt i hvordan media bidrar til å formidle og fremme sirkulærøkonomi i samfunnet. Forskningsspørsmålene blir som følgende:

RQ1: *Hvor hyppig blir begrepet sirkulærøkonomi brukt i norske medier?*

Dette forskningsspørsmålet er motivert av behovet ved begrepsbruken i norsk media for å kunne indentifisere hvor ofte media fremstiller begrepet. Ved å besvare dette spørsmålet, kan vi oppnå innsikt i frekvensen av begrepets omtale, samt dens betydelige vekst, til tross for å være et relativt nytt og dynamisk konsept.

RQ2: *Hvilke publiseringskanaler i norsk media som omtaler sirkulærøkonomi?*

Dette forskningsspørsmålet tar sikte på å undersøke sammenhengen mellom ulike aviser for å identifisere eventuelle forskjeller i deres tilnærming til sirkulærøkonomi. Det vil gi oss oversikt over hvilke aviser som er mest engasjert når det gjelder å formidle innhold om konseptet.

RQ3: *Hvordan anvendes begrepet i mediedekningen, og hvordan har innholdet i sirkulærøkonomi endret seg over tid?*

Siden begrepet er relativt nytt, vil dette forskningsspørsmålet vise godt grunnlag av de ulike aspektene ved sirkulærøkonomi. Motivet med denne forskningsspørsmålet er å gi innsikt i hvordan utviklingen av begrepet har vært så langt, samt vise forståelsen av innholdet som blir gitt ut i Norsk Media. Dette totalt sett vil gi en bedre forståelse av begrepet sirkulærøkonomi, samt utviklingen som har skjedd siden den ble først introdusert. Ved å se på fremstilling og utvikling av begrepet over en periode, kan det identifiseres ulike trender, samt oppdage ulike utfordringer sirkulærøkonomi kan stå ovenfor. De ulike utfordringer som begrenser utviklingen av konseptet skal vi se nærmere på senere i studien.

For å kunne besvare de tre forskningsspørsmålet vil neste kapittelet presentere relevant teori som gir et rammeverk for å tolke og forstå de empiriske resultatene.

2. Bakgrunn og begrepsavklaring

I dette kapittelet presenteres det relevant teori som danner et faglig grunnlag for oppgaven. Teorien skal bidra til å tolke og forstå de empiriske resultatene. Først er det generelt teori som skal belyse konseptene bærekraft og sirkulærøkonomi, samt en sammenligning av de to begrepene. Slutten av kapittelet skal det belyses norsk medias rolle og dens samfunnsoppdrag mot et mer bærekraftig og sirkulært samfunn.

2.1 Bærekraft

Begrepet bærekraft har eksistert i flere tiår, og det er flere forretningsaktiviteter som har tilpasset seg til å være mer bærekraftig for å oppnå økonomisk vekst. Verdens-kommisjonen for miljø og utvikling definerer bærekraft som følgende; "en bærekraftig *utvikling er en utvikling som imøtekommer dagens behov uten å ødelegge mulighetene for at kommende generasjoner skal få tilfredsstillende sine behov*» (Regjeringen, u.å.) Brundtland og Dahl (1987) definerte først begrepet i sluttrapporten i Brundtlandkommisjonen i 1987.

Bærekraft blir omtalt i tre dimensjoner som kalles for "den triple bunnlinjen". Det ble lagt frem av Elkington (1997). Konseptet omhandler organisasjoner som må vurdere sin ytelse og suksess ut fra økonomi, samfunn og miljø. Elkington brukte begrepene profitt, mennesker og planeten for å representere disse tre områdene. Profitt handler om økonomi, planeten refereres til miljøet og mennesker om sosiale forhold. Den triple bunnlinjen agenda skal ha en jevn og balansert fokus på den økonomiske, sosiale og miljømessige verdien som organisasjoner tilbyr (Lee & Mao, 2015).

De verdiene er de sentrale i konseptet samfunnsansvar som omhandler virksomhetens frivillige arbeid mot bærekraft. Ettersom en kosekvens av det globale forretningsaktiviteter, har transnasjonalisering av aktiviteter blitt nødvendig og virksomheter har blitt i stor grad blitt tvungen til å ta hensyn til de faktorer som har påvirkninger på samfunnet (Albareda et al. 2008). Virksomheter har økt fokus på samfunnsansvar, hvor det tæes hensyn til at produksjonsprosessen ikke overskrider de retningslinjene som er satt for å opptre bærekraftig. Ved å være samfunnsansvarlige, vil dette gi fra seg godt bilde og omdømme av virksomheter i samfunnet. Det finnes lite enighet om definisjonen på samfunnsansvar, men i

denne studien blir det benyttet regjeringen sin definisjon som ble omtalt i stortingsmeldingen fra 2008-2009, som følgende;

«integrerer sosiale og miljømessige hensyn i sin daglige drift og i forhold til sine interessenter. Samfunnsansvar innebærer hva bedriftene gjør på frivillig basis utover å overholde eksisterende lover og regler i det landet man opererer»
(Regjeringen, 2009, s.4).

Dette konseptet har blitt et viktig element for samtlige sektorer, ettersom stadig flere virksomheter er opptatt av omdømme og handle etisk i riktig retning mot et mer bærekraftig samfunn. Videre i stortingsmeldingen fra 2008-2009 av regjeringen (2009) blir det lagt til grunn at både store og små virksomheter har ansvar for å ivareta sosiale og miljømessige hensyn, uavhengig av eierskap. En forskning utført av (Pfau et al., 2008) viser det seg at dersom en virksomhet handler i tråd med samfunnsansvarlige retningslinjer, vil dette medføre til et godt omdømme av virksomheten og skape en god kundelojalitet.

Det kommer frem at det er lite sannsynlig at nasjoner klarer å nå de fastsatte bærekrafts målene. I Norge ligger vi bak tallene, og jobben som har blitt utført for å nå de målene er ikke tilstrekkelige nok. Norge er en av de flere nasjoner som ligger dårligst an til å nå bærekrafts målene. Det finnes flere årsaker til dette, men det vanligste er nok at Norge foretrekker å utnytte naturressurser fremfor å bevare økosystemer og naturmangfoldet, samt det eksporteres mye av olje og gass (FN-sambandet, 2023). Siden det ikke har skapt økonomisk vekst, samt tankegangen av bærekraft ikke har gått etter planen har det blitt nødvendig med en tilstrekkelig løsning på dette. Det har kommet flere stemmer i diskusjonen på hva slags løsning som skal iverksettes, og sirkulærøkonomi er en av de forslaget, som kan mulig bidra med å løse de problemene.

2.2 Sirkulærøkonomi og dens prinsipper

For å kunne forstå sirkulærøkonomi og dens prinsipper, kan det være viktig å gå i dybden i lik- og ulikheten mellom lineærøkonomi og sirkulærøkonomi.

Tradisjonelt sett har produksjonen blitt basert på «bruk-og-kast» metode, hvor det ble benyttet råmaterialer i produksjonen, og i slutfasen ble det avfall uten at det ble resirkulert. Slikt økonomisk system forårsaker skader på miljøet på to måter; reduksjon i form av verdier av naturkapital ved forurensing, samt fjerning av naturkapital ettersom ubærekraftig høsting. Boulding (1999) omtaler slikt system som en cowboy-økonomi, da dette er et enveissystem. (Murray et al., 2017)

Figur 1: en tradisjonell lineærøkonomi (Jørgensen & Pedersen, 2018)

Som et motsvar ble konseptet sirkulærøkonomi fremlagt av Kina og EU, hvor de anbefalte samtlige land å iverksette tiltak for å redusere skaden på miljøet. Den konseptuelle logikken var en motsvar mot det lineære økonomien som fikk sin oppblomstring under industrielle revolusjonen på 1700-tallet, ettersom innovasjon og nyskapning var basert på bruk-og-kast metode, der miljøtiltak ble ignorert fullstendig og forårsaket langvarig skader på samfunnet (Vanessa et al., 2017).

Sirkulærøkonomi er et innovativt konsept som har blitt fremmet av både flere nasjoner, organisasjoner og selskaper. Det innebærer en overgang fra det tradisjonelle lineære økonomiske konseptet, der ressurser og materialer gjenbrukes i produksjonsprosessen. Det er flere måter å definere begrepet "sirkulærøkonomi" på, men i denne studien blir det benyttet (Kirchherr et al. 2017) sin definisjon, som definerer konseptet sirkulærøkonomi følgende:

“A circular economy describes an economic system that is based on business models which replace the ‘end-of-life’ concept with reducing, alternatively reusing, recycling and recovering materials in production/distribution and consumption processes, thus operating at the micro level (products, companies, consumers), meso level (eco-industrial parks) and macro level (city, region, nation and beyond), with the aim to accomplish sustainable development, which implies creating environmental quality, economic prosperity and social equity, to the benefit of current and future generations.”

Figur 2: Sirkulærøkonomi (Brinson, A., 2019)

Fersk årlig rapport av 2023, fremlagt av «Circularity Gap Reporting» viser at verdens globale økonomien er på knappe 7,2% sirkulær, noe som tyder på at det resterende er jomfru ressurser og materialer som blir til avfall (Circle Economy, 2023). Dette er en nedgang fra de tidligere årene, da rapportene viser at i 2020-2021 var sirkulæret prosenten på 9,1% og i 2022 på nedverdig 8,6%. Ved resirkulering på 70% av de materialene som benyttes i det globale verden, kan sirkulær økonomi oppfylle folkets behov. Ifølge Circularity Gap Report, er Norges økonomien bare 2,4% sirkulær, som tilsvarer det laveste i hele verden. Dette skyldes trolig av høy forbruk i Norge av knappe ressurser, som medfører miljøbelastning.

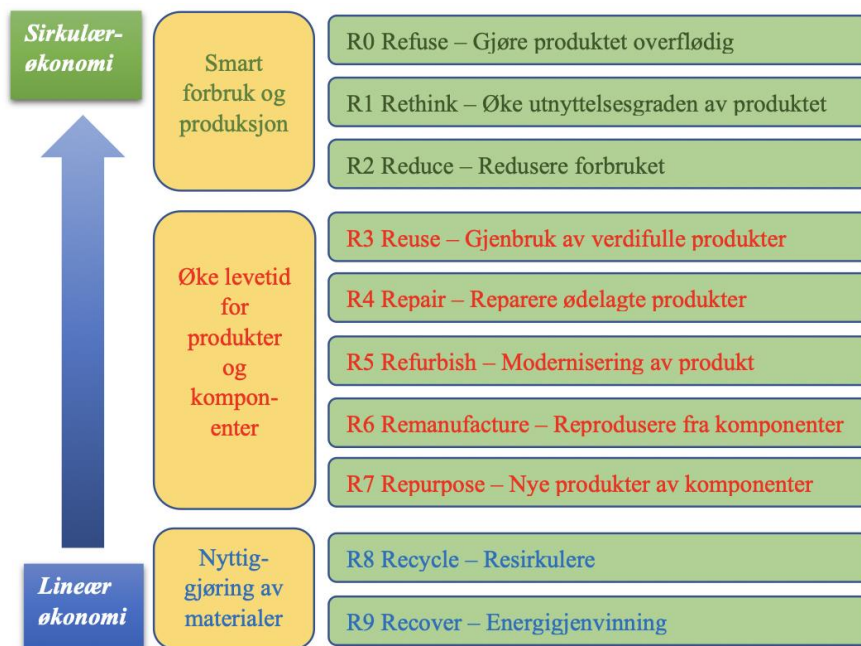
For å holde det mer sirkulært, vil primærmålet være å holde ressursbruken til et nøytralt nivå, ettersom dette skal være bærekraftig over en viss tid, samt unngå utarming av ressursen. I tillegg må produktene produseres slik at de knappe ressursene ikke blir presset, slik at de kan bli gjenbrukt og oppusset. Det kreves at kvaliteten på produktene og materialene som blir benyttet i produksjonen må være på et visst nivå, for å kunne

opprettholde verdien av produktene etter resirkuleringsprosessen (Jørgensen & Pedersen, 2018). Dette konseptet har sin inspirasjon fra filosofien «cradle to cradle» som er utviklet av McDonough og Braungart (2010). Kort sagt omhandler det konseptet om industrier som må endre på produksjonsdesign fra “vugge til grav” til “vugge til vugge”, da slikt design vil være til fordel for å unngå å forbryte de naturlige ressurser som benyttes i syklusen. “Vugge til vugge” design vil produsere produktene slikt at de er i stand til å resirkuleres, for å holde sløyfen bindet i syklusen (El-Haggar, 2007, s.16).

En av de viktigste grunnene for å iverksette sirkulærøkonomi i praksis er at det eliminerer avfall fra verdikjeden, som resulterer i redusert materialkostnader og ressursavhengighet. I tillegg til dette, vil det “lukket sløyfe” resultere til mer effektiv ressursbruk både når det omhandler verdi og volum, samt gi fremgang innen materialvitenskap. Dette vil gi utvikling og høyere kvalitet og mer holdbare komponenter. På den andre siden kan en se at det finnes ikke noe spesifikke retningslinjer på fremgangsmåte for iverksettelse av sirkulærøkonomi i de forskjellige sektorer. Det finnes ikke noe spesielle lovreguleringer om sirkulærøkonomi, samt det har ikke vært nok investeringer som kan forfremme konseptet i sektorer (Sariatli, F., 2017).

2.2.1 Sirkulærøkonomiens prinsipper

For å binde igjen løkken og holde det sirkulært, har Reike et al. (2018) identifiserer ti forskjellige bærekraftige faktorer som kan bidra med å beholde verdien av produkter samt kunne være sirkulære. Nekte (R0), redusere (R1), selge/gjenbruke (R2), reparere (R3), oppussing (R4), reparasjon (R5), gjenbruk (R6), resirkulering (R7), gjenopprette (R8), minne (R9). Etter hver steg fra R1 – R9, så kommer en unna forbrukeren, samt nærmere sirkulærøkonomi.

Figur 3: R1-9, inspirert av (Reike et al, 2018).

Det er viktig å bemerke seg at de samtlige oppbevaringsmulighetene henger sammen, og det er valg som tas i produksjonsprosessen som er det avgjørende. For å kunne iverksette de oppbevaringsmulighetene for et produkt kreves det en gjennomgåelse av produktene fra virksomhetens side, samt fokus på interaktiviteter med kundene (Weetman, 2017).

I et sirkulært økonomisk konsept spiller økologisk innovasjon en viktig rolle da dette er med på å forbedre systemets kapasitet til å lukke materielle løkker, som i helhet skaper verdier for naturen og mennesker. Øko-innovasjon kan kobles tett sammen med oppbevaringsmulighetene, da R1-R3 har som formål å holde produktene i bruk i lengre tid. R4-R6 hvor det åpner opp muligheten for å bruke deler av et produkt i et annet og ikke minst R7-R9, der det legges til rette å beholde ressurser i løkken istedenfor at det blir til avfall.

I tillegg til de nevnte ni bærekrafts faktorer av Reike et al. (2018), legger Prieto-Sandoval et al. (2018) frem 8 økologiske innovasjoner innen sirkulærøkonomi som er nødvendig for å oppnå økonomisk vekst. Forretningsmodellinnovasjon (E1) som omhandler det sentrale med forretningsmodell, altså skape, kapre og fange verdier. Nettverk Innovasjon (E2) innebærer hvordan virksomheter har sitt samarbeid med de andre virksomheter i bransjen. God innovativ utvikling av organisasjon ledelse er viktig for å kunne styrke miljøstrategien som i helhet vil skape en god organisasjonsstruktur (E3). prosessinnovasjon (E4) og

Produktinnovasjon (E5) er knyttet til måten et produkt blir produsert på eller tjenesten som blir gitt, samt forbedre kvaliteten og funksjonaliteten. Tjenesteinnovasjon (E6) i en sirkulær økonomisk sammenheng karakteriseres ved redusert eierskap, hvor et produkt kan benyttes av flere ved utleie. Markedsinnovasjon (E7) skapes ved å beholde merkevarens verdier, posisjonering og ikke minst god bruk av kommunikasjonskanaler, som sosiale medier osv. Den siste innovasjonen er det som kalles for kundens interesse innovasjon (E8), som omhandler å sentralisere de tilbakemeldinger og opplevelsene kunden har hatt, samt være i stand til å møte deres behov og fremtidige ønsker (Stankeviciene & Nikanorova, 2020, s. 534)

Ettersom en kan se at sirkulærøkonomi og bærekraft er to like konsepter som overlapper hverandre, kan det være lett å blande de to siden de henger tett sammen med avfallshåndtering. Men selvom de to konseptene har mye til felles, skilles de to ved primærmål de to konseptene har. Delkapittelet under vil vise forskjelligheter mellom de to konseptene, da dette gir en grundig forklaring på hvordan sirkulærøkonomi skiller seg ut fra bærekraft.

2.2 Sammenligning mellom bærekraft og sirkulærøkonomi

Det siste tiden har det blitt lagt ned mye fokus på å indentifisere sammenhengen mellom bærekraft og sirkulærøkonomi. En metaanalyse utført av Geissdoerfer et al (2017) viser en sammenkobling av de to konseptene, samt hva som skiller de fra hverandre. For at de kunne se dette i sammenheng, måtte de samle inn data fra Web of Science og søkte etter nøkkelbegreper "sirkulær økonomi og "bærekraft" for å finne antall artikler som ble publisert etter de relaterte begrepene for å karaktirisere elementene for SØ og bærekraft (Geissdoerfer et al. 2017).

studien av Geissdoerfer et al. (2017) viser at de største likhetene som ble observert er at begge konseptene fremmer integrering av ikke-økonomisk aspekter i utviklingen, samt at systemdesign og innovasjon er de mest sentrale faktorer som er hoveddriverne. De koseptene tar ikke bare kostnader og risiko i beregninger, men også viktigheten for å kunne

utbytte de eksakte mulighetene for å skape verdiskapning. Samarbeid med interessenter er viktig grunntanke i de to konseptene som er essensielt for å nå de forventningene. Det fremkommer av faktum at private virksomheter er det som belyses som oftest, da de har flere ressurser og større evner enn de andre aktørene i samfunnet (Geissdoerfer et al. 2017).

Litteraturgjennomgang viser tydelig forskjeller mellom de to konseptene. Fra samme forskningen til Geissdoerfer et al. (2017) vises det at de begge konseptene har forskjellige tidsrammer, motivasjon, mål, samt oppfatning av ansvar. Når det gjelder mål menes det hovedsaklig hva konseptet ønsker å oppnå i sin helhet. Sirkulærøkonomi tar sikte for å lukke sløyfen, og eliminere all unødvendig ressursbruk, avfall og utslippslekkasjer, mens bærekraftsmålene kan bli ansett på som mer betydelig mengde mål som er forskjellig. Formålet med sirkulærøkonomi er å benytte ressursene på mer bærekraftig vennlig måte for å redusere avfall og utslipp, altså det motsatte av lineærøkonomiens prinsipper. På den andre siden vil bærekraft være fordelaktig for de “den triple bunnlinjen” som består av miljøet, samfunnet og økonomien.

Selvom det finnes flere lovpålagte tiltak og aktivitetjusteringer fra myndighetene som er fastsatt for at virksomheter skal oppnå bærekraftig vekst, har virksomheter i tillegg samfunnsansvar. Dette innebærer at de må handle etisk innenfor i bærekraftige rammer, for å bidra til samfunnets beste. Samfunnsansvar kan bli sett på som “dugnad” for samfunnet, hvor virksomheter engasjerer seg i tiltak for å bidra med langsiktige velferden til samfunnet og verden, og ikke bare til sin eget beste. Dermed kan det være en viktig faktor å se nærmere på da det er avgjørende å vurdere i hvilken grad virksomheter påtar seg samfunnsansvar og bidrar til betydelig innsats for samfunnet.

3. Metodisk tilnærming

I det følgende delkapittelet vil det gis kort begrunnelse for valgt av forskningdesign. I delkapittelet 3.2 presenteres det utvalg, hvor det gis begrunnelse for hvorfor jeg har tatt de valgene jeg har gjort. Helt til slutt i kapittelet gis det en kort teoretisk gjennomgang av validitet og reliabilitet, da dette er viktig for resultatet av et prosjekt. Underveis i dette kapittelet viser jeg fremgangsmåten av datainnsamlingen, og verktøy jeg benytter. Funnene og diskursanalyse, diskuterer jeg i neste kapittel.

3.1. Forskningsdesign

For å kunne besvare de tre forskningsspørsmål i denne studien, vil det være nødvendig med en innledende kvantitativ analyse. Denne analysen skal gi en oversikt over omfanget av begrepet sirkulærøkonomi og kartlegge tendenser i utviklingen av begrepsbruken i norsk media. Diskursanalysen blir utført i Retriever mediedatabase Atekst, med søkeuttrykk "Sirkulærøkonomi" og "Sirkulær økonomi". Retriever er nordens største leverandør av medieovervåking som har et stort arkiv og analyseplattform, og i denne studien ble den benyttet for å samle inn data, da verktøyet sikrer at analysen blir utført på en sikkert og effektivt (Retriver, u.å).

Målet for denne studien har vært norske papir- og nettaviser, da de samtlige avisene dekker nyheter på tvers gjennom alle sektorer, og det har blitt til en viktig arena for diskusjoner og åpenhet. Ettersom denne forskningen er en replikasjon av studien til Aslaksen et al. (2021) som ble utført om transformasjon av samfunnsansvar med vekt på bærekraft i det norske avisen Aftenposten, vil min diskursanalyse ha fokus på to norske redaktørstyrte aviser.

Jeg har også valgt å gå grundig inn i artiklene for å forstå sammenhengen mellom begrepet og innholdet i de artiklene. Målet med undersøkelsen er å utforske i hvilket kontekst begrepet blir benyttet i, samt hvordan bruken av begrepet har utviklet seg i norsk media. Formålet med kvantitative studien har ikke bare vært å finne tallbestemt svar, men heller å se utviklingen i begrepsbruken over tid. Dermed har det vært nødvendig med en dyp forståelse i de innholdsartiklene som finnes i Atekst. For å være i stand til å utforske utviklingen av begrepet, må hver artikkel tas i betraktning og gjennomgås grundig.

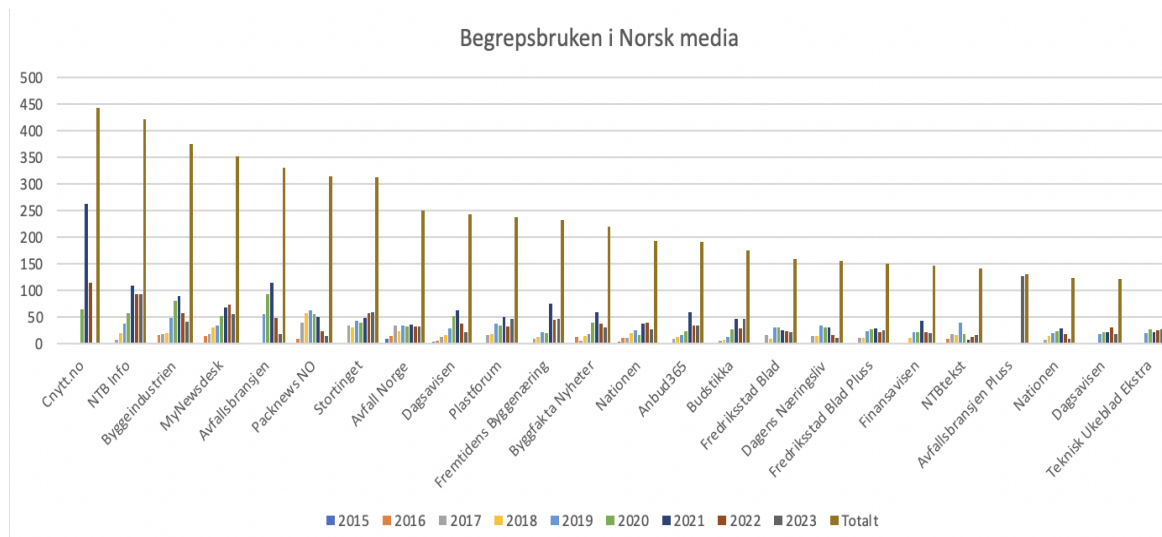
3.2 Utvalg

Ettersom Retriver inneholder nesten de samtlige norske aviser, vil det være naturlig å eliminere et stort antall av aviser. I tillegg til det, vil det være naturlig å avgrense tidperioden for å kunne være i stand til å svare på problemstillingen i denne studien. For å avgrense riktig tidsperiode i studien, vil det være optimalt å starte perioden fra og med da begrepet ble først omtalt i mediedekningen. Jeg utførte et søketreff på begrepet "sirkulær økonomi" i databasen, som resulterte i "et treff" fra og med 2010 og utover, og det viste seg at Dagens Næringsliv var det første publiseringskanal som omtalte begrepet. Det var i artikkelen "Grenser for vekst" i 2011, og begrepet ble brukt i følgende setting;

"Vi måtte da ha vekst i sektorer som er 100 % gjenvinnbare og en sirkulær økonomi som gir tilbake like mye til naturen som den tar ut" (Dagens Næringsliv, 2011)

Etter grundig gjennomgang av artikkelen "Grenser for vekst" fra 2011, viser det seg at det er ikke relevant for denne studien og dermed ekskluderer jeg året 2011. Men dersom jeg setter inn begrepet "sirkulærøkonomi" som et helt ord uten mellomrom i søkefeltet, viser det seg nemlig ingen artikler frem til 2015 som omtaler begrepet. Dermed vil årstallene frem til 2015 være absolutt unødvendig å inkludere i denne studien. Antallet artikler om "sirkulærøkonomi" økte etter 2015, mest sannsynligvis kobling til FNs bærekrafts mål som ble introdusert det året. Dermed vil det være naturlig å avgrense tidsperioden fra starten av 2015 og frem til 2023.

På den andre siden, er det nesten samtlige aviser som nevner begrepet, og dermed vil det være normalt å velge ut de norske avisene som er de mest sentrale og relevant for denne studien. For å velge ut de relevante avisene, utførte jeg et søk med søkestreng ""Sirkulærøkonomi" OR "sirkulær økonomi"". "OR"; "eller" på Norsk, er en funksjon i Atekst som gir muligheten for å søke opp antall artikler hvor det inneholder et eller begge av søkeordene. Dette gir en helhetlig vurdering av begrepet i media, da det er flere aviser som bruker begrepet som et helt ord, mens andre aviser foretrekker å skrive det som to ord. Figuren nedenfor viser antall treff av begrepet i norske papir og nettaviser i årssperioden 2015-2023;

Figur 4: Grafisk representasjon av de topp 25 aviser med hyppigst begrepsbruk i Norsk Media. Data er hentet fra Retriever, med søkestring "Sirkulærøkonomi OR Sirkulær økonomi", spesifisert fra perioden 01.01.2015 - 31.12.2023 i de samtlige avisene.

Som vist ovenfor i figur 4, ligger det totale treffet på 20 204 artikler som omhandler begrepet. Basert på grafen ovenfor kan en se at på topp 25 aviser som nevner begrepet hyppigst, er som oftest nettaviser, som ikke har noe papirformat publiseringer. Dette gjelder blant annet Cnytt.no, NTB info, Packnews og MyNewsdesk osv., som ikke er blant de mest leste nettaviser i Norge. Derfor vil det ikke være nødvendig å ha med disse i undersøkelsen, og vil være gunstig å eliminere, ettersom i denne studien tar det hensyn til de mest leste norske aviser som har både papirtrykte aviser og nettaviser. Fylkes og regionale aviser, som Fredrikstad Blad, Trønder-Avisa og Romsdals Budstikke vil ikke være nødvendig å ha med i analysen heller, da de fremlegger medieinnhold på fylkesbasis, og ikke dekker det helhetlige tilnærmingen.

De samtlige byggenærings aviser vil åpenbart elimineres da de knytter opp begrepet mot byggenæringen, som er åpenbart irrelevant for min studie. Det gjelder også Stortinget som er utøvende makt som fremlegger lovregler, vil dette falle bort fra analysen av mediene, selvom de omtaler begrepet stadig ofte.

I replikasjonsstudien utført av Aslaksen et al. (2021) ble det analysert ut ifra Aftenposten, men i denne studien har jeg valgt å eliminere det avisen, ettersom Aftenposten ikke havner blant de øverste 25 i figuren ovenfor. Dette kan skyldes at det er et annet begrep som blir

forsket på, samt Retriever viser at nettaviser innenfor bygg bransjen som topper de øverste plassene.

Imidlertid viser det seg senere i oppaven at når Aftenposten sammenlignes med andre aviser som er ment for allmennpublikum, rykker de opp og havner på andreplass under Dagsavisen.

Dermed falt valget på Dagsavisen og Dagens Næringsliv, da jeg mener de er tilstrekkelig nok for å representere Norsk media i denne masteroppgaven. Dagsavisen er for allmennpublikum, mens Dagens Næringsliv er den største næringslivsavisen i Norge.

3.3 Validitet og reliabilitet

For at studien skal være kvalitetssikret, er det nødvendig å ta hensyn til to faktorer: validitet og reliabilitet. Disse begrepene må være tilfredsstillende og sikret når innhentede data skal gjennomgås.

Ifølge Thagaard (2013) omhandler reliabilitet nemlig studies gjennomførelse på en tillitssvekkende og pålitelig måte. Dersom en annen forsker bruker samme fremgangsmåte på det fundamentale problemet du har studert, skal forskeren komme frem til samme resultat. Forrige delkapittelet 3.3, viste jeg nemlig min fremgangsmåte på hvordan jeg kom fram til mine svar ved å bruke Retriever som søkemotor, og dette gir leseren et godt innblikk i hvordan prosessen i studieundersøkelsen har vært. Dermed vil jeg si at dette har styrket reliabiliteten i oppgaven.

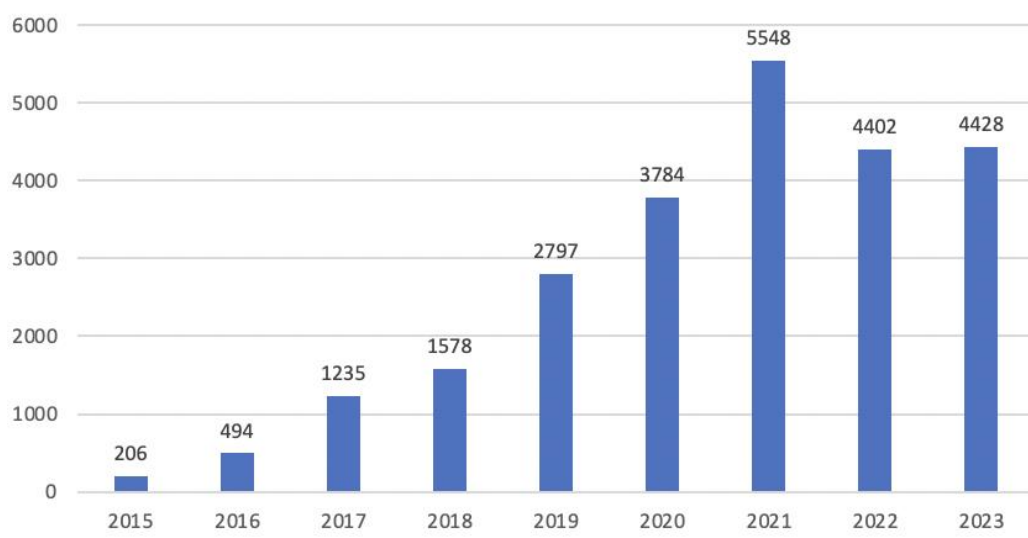
Validitet er derimot relevansen av de dataen som samles inn. De innsamlet dataen må være i stand til å svare på spørsmålet som er stilt (Jacobsen, 2015). Siden denne studien er en diskursanalyse, blir det vanskelig å generalisere funn, og dermed må dette vises på en annen måte. Ettersom dette er en diskursanalyse, vil denne være valid så lenge jeg begrunner mine funn i oppgaven, slik at de andre forstår og etterprøver de fortolkningene som blir fremstilt i resultat (Hitching & Veum, 2011).

4. Funn

I dette kapitlet skal det presenteres funn og analyse fra dokumentdataen. Resultater fra Retreiver database presenteres og forklares ved hjelp av grafer og tabeller. Målet med analysen er å presentere svarene på forskningsspørsmålene og vise i hvilken grad norsk media tar for seg oppgaven med å omtale begrepet i avisene. Studien vil gi et innblikk i hvor mye oppmerksomhet "sirkulærøkonomi" får i mediedekningen, samt hvilken aviser som er mest engasjert i å fremme dette konseptet. i delkapittel 4.1 vil vi undersøke frekvensen av begrepet "sirkulærøkonomi" i medieomtalen, mens delkapittel 4.2 vil fokusere på identifiseringen av de avisene som omtaler begrepet mest. Slutten av kapittelet analyseres det utviklingen av begrepet basert på numeriske data og innholdet i artiklene fra 2015-2016 og 2023.

4.1 Hyppigheten av begrepesbruken i norsk media

Figuren 5, vist under som er hentet fra Retriver database viser begrepets bruk i norske medier for perioden 01. Januar 2015 - 31. Desember 2023. En kan se det totale treffet på sirkulærøkonomi ligger på 24 472 treff på norsk papir og nettaviser. Årlig fordeling viser tabellen under.

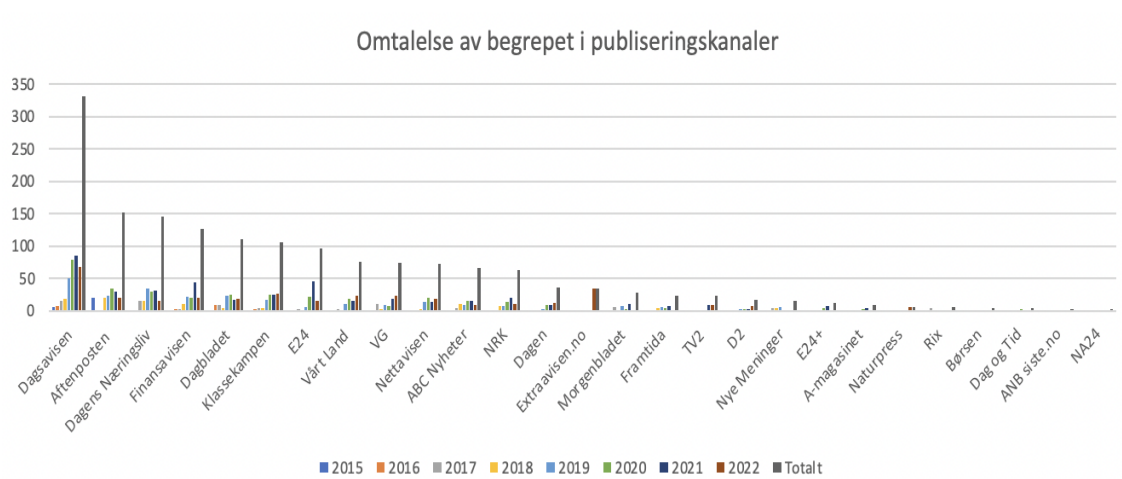
Figur 5: "sirkulærøkonomi" på norske papir og nettgaver i perioden 2015-2023, hentet fra Retriver.

Tallene ovenfor viser stigning fra og med 2015 frem til 2021, før det synker ned. Grunnen til at det får en økning etter 2015 er nemlig parisavtalen som ble tegnet og bærekraftsmål ble satt for samtlige nasjoner i verden.

Figur 5 viser en tydelig nedgang i antall artikler om sirkulærøkonomi etter 2021, og det kan være interessant å undersøke denne trenden i sammenheng med utbruddet av koronaviruset i 2020. Jf, figur 5, kan en se at begrepet sirkulærøkonomi har hatt en relativ god økning, hvor begrepet er på topp i 2021. Men når korona tar det store spalteplassen i Norsk Media fra slutten 2020 og starten av 2021, faller bruken av begrepet sirkulærøkonomi. Denne lille analysen trenger ikke å bety direkte sammenheng med fall av begrepets bruk i norsk media, men utvikling av begrepet kan påvirkes av det eksterne forholdet som ligger utenfor det redaksjonelle arbeidet.

4.2 Publiseringkanaler med Sirkulærøkonomi i fokus

Søk i Retriver, Atekst database, ga en detaljert oversikt over hvilke publiseringkanaler som omtaler begrepet, og nedenfor viser figur 6 en diagram over en rekkefølge fra det norske avisen som omtaler begrepet hyppigst. For videre lesning er det verdt å nevne igjen at fylkes- og regionalaviser er utelatt, sammen med byggnæringsaviser, da det skal opprettholdes en helhetlig tilnærming av norsk medias nett og papiraviser. Totalt sett er det 501 forskjellige norske aviser og blader som dukker opp i Retriver database som omtaler begrepet “en” gang og mer fra perioden 01.01.2015 - 31.12.2023. Etter å ha vraket de nevnte aviser, samt slått sammen avis og papirutgaver til de forskjellige redaktørtene gir “Riksmedier” funksjonen i databasen følgende resultat:

Figur 6: riksmedier med antall publiseringer av sirkulærøkonomi. Hentet fra "Retriever".

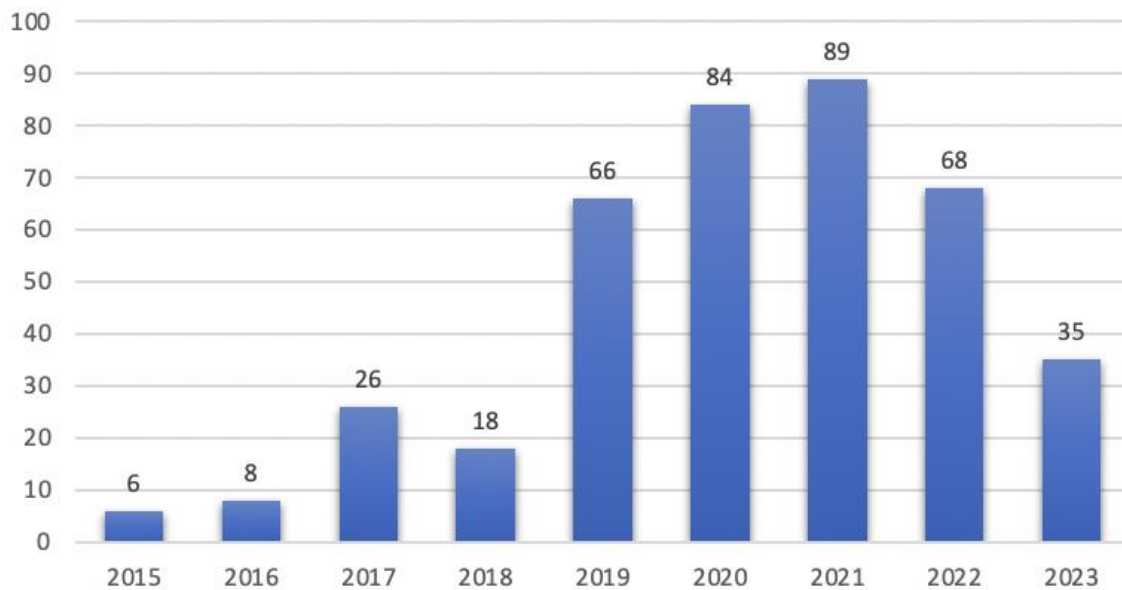
Dagsavisen dominerer tabellen med betydelig avstand, etterfulgt av Aftenposten. Totalt er det 1 651 artikler som omtaler begrepet i de nasjonale publiseringskanaler som gjenspeiles i tabellen. Ut ifra figur 6, er det faktum at Dagsavisen, Aftenposten, Dagens Næringsliv, Finansavisen og Dagbladet, står for over halvparten av disse publiseringene med totalt 865 publiseringer.

4.3. Utvikling av begrepet i mediene

Konseptet sirkulærøkonomi har gjennom det korte perioden være en intensivt diskutert tema, da det har fått økende fokus i det offentlige rom. Ved å analysere utvikling av begrepet i norsk medier gir oss ikke bare innsikt i hvordan det har blitt fremstilt, men heller hvor solid forankret begrepet er i dagens samfunn. En grundig gjennomgang av konseptet i avisene Dagens næringsliv og Dagsavisen, vil gi oss en refleksjon på hvor grundig norsk media har behandlet og engasjert seg i dette temaet.

For å kunne se nærmere på selve utviklingen i de to nyhetskilder, er det nødvendig med en generell oversikt over antall publiseringer av begrepet i Dagsavisen og Dagens Næringsliv fra perioden 2015 til 2023. Jf., figur 7, vises det antall publiseringer i de to nyhetskilde. Etter en grundig gjennomgang av samtlige artikler i databasen, ble det konstatert at Retriever teller både nettutgaver og papirutgaver som to separate publikasjoner, til tross for at det er samme artikkel. Et oppdatert diagram vises under av antall artikler som ble publisert i perioden 2015-2023 av Dagens Næringsliv og Dagsavisen.

Antall publiseringer i Dagsavisen og DN

Figur 7: "sirkulærøkonomi" publiseringer på DN og Dagsavisen på norske papir og nettutgaver i perioden 2015-2023, hentet fra Retriever.

Dersom vi velger å se på hver av avis individuelt, vil tabellen under vise data for både Dagens Næringsliv og Dagsavisen som følger:

År	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	Totalt
Dagens Næringsliv	2	2	15	14	33	30	31	16	9	152
Dagsavisen	4	6	11	14	30	54	58	52	26	255

Figur 8: "sirkulærøkonomi" publiseringer på DN og Dagsavisen på norske papir og nettutgaver i perioden 2015-2023, hentet fra Retriever.

4.3.1 Begrepsbruken i DN og Dagsavisen fra 2015-2016

For å dykke inn i begrepsutviklingen, valgte jeg å fokusere på samtlige artikler fra 2015-2016 som omhandler sirkulærøkonomi i både Dagsavisen og Dagens Næringsliv. For riktig utvalg av artikler som er relevant for min studie, tok jeg hensyn til spesifikke attributter som har sammenheng med temaet sirkulærøkonomi. De valgte attributtene er som følgende; *Arbeidsledighet, delingsøkonomi, fornybar, reoperasjon, teknologi, grønn skifte, materialgjenvinning, plast og FN bærekraftsmål.*

Disse attributtene ble valgt for å gi meg et veldefinert datasett som gir et mønster og utviklingstrekk i form av begrepsutviklingen. Ved en systematisk gjennomgang av de

artiklene, gir det ikke bare en grundig forståelse av begrepsbruken i media, men også spesifikke temaer og aspekter som er inkluderende i diskursen angående sirkulærøkonomi.

Årstall	Tittel	Utgiver	Type artikkel	Avis
2015	Oljetørst på klimafest	Åshild Langved, journalist ved hos Aftenposten og Jacob Trumpy, finansjournalist hos Finanavisen	Leserinlegg	Dagens Næringsliv
2015	Fremover i sirkel	Gunhild A. Stordalen, lege og miljøvernforkjemper og Vibeke H. Madsen, Journalist og redaktør	Debattinnlegg	Dagens Næringsliv
2015	Ny økonomi redder klimaet	Tor Sandberg, Journalist i Dagsavisen	Avisartikkel	Dagsavisen
2015	En nødvendig endring av Norge	Tor Sandberg, Journalist i Dagsavisen	Avisartikkel	Dagsavisen
2015	For Mobilpant	Espen H. Rusdal, Breakingsjef i Dagsavisen	Avisartikkel	Dagsavisen
2015	Fortsatt sultne	Christine Baglo, frilansjournalist	Leserinlegg	Dagsavisen
2016	Her kan du leie dine neste par Olabukser	Sissel Hoffengh, Dagsavisen Journalist	Avisrtikkel	Dagsavisen
2016	Arktis er viktig for Europa	Federica Mogherini, EU høyrerepresentant og Karmenu Vella, Fiskerikommisær	debattinnlegg	Dagens Næringsliv
2016	CO2 gir grønnere fabrikker	Richard, H. Heyn, Seniorforsker ved Sintef	Avisartikkel	Dagens Næringsliv
2016	Skal få unge i arbeid	marie De Rosa, Journalist	Intervju	Dagsavisen
2016	Industri 4 eller Verdensbilde 4?	Gjermund Stormoen, tidligere forsker på håndtering og gjenvinning av fast avfall	Debattinnlegg	Dagsavisen
2016	Kortsiktig krav svekker langsiktig mål	Tarje Bjørgum, Leder for Klima og helse Abelia, forening som bidrar til bærekraftig kunnskapsfunn	Debattinnlegg	Dagsavisen
2016	Veien fremover går i sirkel	Helga Rognstad, Seniorrådgiver i det Norge-baserte fornybare energiselskapet Vårgrønn.	debattinnlegg	Dagsavisen
2016	Kjører på Avfall	Pernille Vestengen, Journalist	Avisinnlegg	Dagsavisen

Figur 9: Artikler fra 2015-2016, hentet fra Retriever.

I analysen ovenfor presenteres de samtlige artikler med tilhørende informasjon om utgiver og innleggstype fra perioden 2015-2016. For å få bedre oversikt og forståelse, har jeg gått grundig gjennom samtlige artiklene og indentifisert de nevnte 9 attributter som blir brukt stadig ofte i sammenheng med konseptet "sirkulærøkonomi". Ved utførelse av dybdeanalyse, gir det bedre innsikt i hvilke temaer og aspekter som er mest fremtredende i diskursen om sirkulærøkonomi i de valgte publikasjoner. Resultatene av dybdeanalysen er gitt i attributtskjema under som er nøye dokumentert og fremstilt.

	FN bærekraftsmål	Arbeidsledighet	Delingsøkonomi	Fornybar	Teknologi	Grønt skfite	Materialgjenvinning	Plast	Avfall
Oljetørst på klimafest		x		x	x	x			x
Fremover i sirkel		x	x			x	x		
Ny økonomi redder klimaet		x	x	x	x	x	x		
En nødvendig endring av Norge					x	x			x
For mobilpant	x					x	x		x
Fortsatt sultne					x	x		x	
Her kan du leie dine neste par Olabukser			x						
Arktis er viktig for Europa	x				x			x	
CO2 gir grønnere fabrikker				x	x	x	x	x	x
Skal få unge i arbeid		x	x						
Industri 4 eller Verdensbilde 4?	x	x			x				
Kortsiktig krav svekker langsiktig mål	x	x	x	x	x	x	x		
Veien fremover går i sirkel		x	x	x	x				x
Kjører på avfall						x			x

Figur 10: Atributtskjema for artikler fra 2015-2016.

Artiklene *"Oljetørst på klimafest"*, *"Ny økonomi redder klimaet"* og *"En nødvendig endring av Norge"* legger vekt på betydning av bruk av fornybare energikilder, og redusere avhengigheten av fossile brensler. Samtidig fremhever de tre artiklene viktigheten med teknologisk innovasjon og ressursgjenvinning.

På den andre siden fremhever artiklene *"Fremover i sirkel"*, *"For mobilpant"* og *"Her kan du leie dine neste olabukser"* oppmerksomheten rundt delingsøkonomiens rolle, hvor det innebærer mindre bruk av ressurser og avfall, og mer utnyttelse av eksisterende ressurser.

Håndtering av avfall og plastforurensing er sentrale temaer i artikler som *"Fortsatt sultne"* og *"kjører på avfall"*. De to artiklene fremhever sentrale utfordringer knyttet til plast og behov for tiltak for å redusere avfallsmengder.

"Skal få unge i arbeid" og *"Industri 4 eller verdensbilde 4?"* Drøfter derimot hvordan sirkulærøkonomi kan være viktig tiltak for å oppnå økonomisk vekst. I tillegg fremhever artiklene hvordan vi skal forholde oss til globale bærekraftsmål, økt sysselsetting, samt opparbeide teknologisk innovasjon.

Sirkulærøkonomi som en viktig løsning på å bidra med å beskytte planetens økosystemer, samt redusere klimaavtrykket ved fornybare energi blir drøftet i artiklene *“Arktis er viktig for Europa”* og *“CO2 gir grønnere fabrikker”*.

Både *“Kortsiktig krav svekker langsiktige mål”* og *“Veien fremover går i sirkel”* drøfter utfordringer knyttet til implementering av sirkulærøkonomiske prinsipper i samfunnet. *“Kortsiktig krav svekker langsiktige mål”* setter søkelys på hvordan kortsiktige press i økonomien kan skade det langsiktige bærekraftsmål, som resulterer negativt på sirkulærøkonomiens verdier. På den andre siden fremhever artikkelen *“Veien fremover går i sirkel”* ulike aspekter av sirkulærøkonomien som kan samspille for å oppnå bærekraftige utfall.

Samtlige artikler ovenfor fra 2015 og 2016 gir et helhetlig bilde av hvordan begrepet *“sirkulærøkonomi”* adresseres i ulike samfunnsområder. Konseptets betydning blir stadig fremhevet, og implementering av sirkulærøkonomiens prinsipper blir lagt vekt på i ulike deler av samfunnet.

4.3.2 Begrepsbruken i 2023

I denne underkapittel skal det se nærmere på samtlige artikler fra 2023, og se sammenheng mellom de ulike artiklene ved bruk av attributter. Det gjøres like søk som i perioden 2015.2016, men i denne analysen blir det lagt til fire flere attributter da de har stadig dukket opp i flere artikler i perioden 2023.

Årstall	Tittel	Utgiver	Type artikkel	Avis
2023	Glem ikke gjenvinningen	Helge Klevengen, medlem av NITO ekspertutvalg for klima og miljø	Kronikk	Dagsavisen
2023	Storsatsing på ombruk: Skal stanse kasting av møbler	Tor Sandberg, Journalist i Dagsavisen	Avisartikkel	Dagsavisen
2023	Regjeringen må gjøre sitt	Peggy H.Følsvik - LO leder og Ole Erik Almlid, administrerende direktør i NHO	Debattinnlegg	Dagsavisen
2023	Oversvømmes av reparasjonsoppdrag: – Det øker for fort	Tor Sandberg, Journalist i Dagsavisen	Avisartikkel	Dagsavisen
2023	Minst fem års fengsel for alvorlig miljøkrim	Alf Ole Ask, korrespondent for Energi og Klima i Brussel	Avisartikkel	Dagsavisen
2023	«Sirkulær»-retorikken trenger en virkelighetsjekk	Bjørn Arve Ofstad, konsesjef i NG Group	Leserinlegg	Dagens Næringsliv
2023	– Witzøe argumenterer som fabrikkieier på 1960-tallet	Anders Furuset, stortingsrepresentant i Miljøpartiet det grønne	Avisartikkel	Dagens Næringsliv
2023	Vi må skynde oss langsomt	Mari Sundli Tveit, administrerende direktør i forskningsrådet	debattinnlegg	Dagsavisen
2023	Hvor skal vi gjøre av all steinen?	Lisbeth Hammer Krog, ordfører i Bærum	Avisartikkel	Dagens Næringsliv
2023	Den største utenrikspolitiske utfordringen for Norge	Ulf Sverdrup, direktør ved norsk utenrikspolitisk institutt	Debattinnlegg	Dagens Næringsliv
2023	Måtte evakuere over 90 biler	Leila Feratovic, Journalist ved Dagens Næringsliv	Avisartikkel	Dagens Næringsliv
2023	Kommunene kan gå foran i klimakampen	Hadia Tajik, Politiker for Arbeiderpartiet	Kronikk	Dagsavisen
2023	Her skal Karl Johan Ingvaldsen sortere innsamlet plast fra hele Nor	Tomm Pentz Pedersen, Journalist i Dagsavisen med 30 års medieerfaring	Avisinnlegg	Dagsavisen
2023	Årets ressurser er allerede brukt opp	Karoline Andaur, leder for WWF, global miljøorganisasjon som kjemper mot klimakrisen.	Avisinnlegg	Dagsavisen
2023	Et klart ja til mer brukthandel	Linda M. Merkesdal og Solveig Vitanza, stortingsrepresentanter for AP i næring og miljøkomitee.	Debattinnlegg	Dagsavisen
2023	Vi stiller oss bak regjeringens forslag om å skrote dagens skrotlov	Eirik Hoff Lysholm, administrerende redaktør i Dagsavisen	Lederartikkel	Dagsavisen
2023	Bilen din gjenfôdes med telysbeholdere. Den burde heller bli ny b	Inga G. Ringdalen og Kjerstin E, forskningsledere i Sintef, Randi Holmestrand, professor ved NTNU	Debattinnlegg	Dagens Næringsliv
2023	Vil hente milliard til fond for kvinnelige gründere	Morten Ånestad, reportasjeleder for energi i Dagens Næringsliv	Avisartikkel	Dagens Næringsliv
2023	Støre: Det vil ta tid å få ned prisveksten	Norsk Telegrambyrå (NTB)	Lederartikkel	Dagsavisen
2023	Naturkollaps er menneskekollaps	Annam Chaudhry, medlem i Klimautvalget til Naturvernforbundet	Debattinnlegg	Dagsavisen
2023	Gult lys for grønn omstilling	Sveinung Skule, leder for kompetansebehovsutvalget	Debattinnlegg	Dagens Næringsliv
2023	– Vi står i en akutt naturkrise	Tor Sandberg, Journalist i Dagsavisen	Avisartikkel	Dagsavisen
2023	Verdsetting av et bærekraftig og framtidsrettet landbruk	Lillian B. E, seniorrådgiver i Forum for utvikling og miljø, Gjemund S. fra Besteforeldrenes klimaaksjon	Debattinnlegg	Dagsavisen
2023	Vi kan ikke ta fullstendig knekken på planeten	Tor Sandberg, Journalist i Dagsavisen	Avisartikkel	Dagsavisen
2023	Politikere vil ha mer økonomisk vekst: - Vi bør være veldig bekymr	Tor Sandberg, Journalist i Dagsavisen	Avisartikkel	Dagsavisen
2023	– Vi bør være veldig bekymret	Tor Sandberg, Journalist i Dagsavisen	Avisartikkel	Dagsavisen
2023	Hvor ble det av næringspartiet Høyre?	Almaz Asfaha, 8. kandidat til bystyret for Oslo MDG og BU-leder i Sagene	Debattinnlegg	Dagsavisen
2023	Det skal bli enklere å kjøpe brukt	Jan Christian Vestre, næringsminister i Arbeiderpartiet, og Rina Sunder, forfatter og foredragsholder	Debattinnlegg	Dagsavisen
2023	Hvor blir det av ny lov for brukthandel?	Nina Riibe, administrerende direktør i Econa og leder i Sirkulærskiftet	Debattinnlegg	Dagsavisen
2023	Holdbarhet er tvillingen til kvalitet	Eivind Andersen, administrerende direktør i Oslo håndverks- og Industriforening	Debattinnlegg	Dagsavisen
2023	Norge har en viktig stemme	Jacob Mehus, Administrerende direktør i Standard Norge	Debattinnlegg	Dagsavisen
2023	Prisene stiger, tid for mer bevisst forbruk?	Maiken Hasselgård, seniorrådgiver i Footprint	Debattinnlegg	Dagsavisen
2023	Tysk energigigant har tapt nesten 300 millioner på Horisont Energi	Mikael Holter, journalist i Dagens Næringsliv	Avisartikkel	Dagens Næringsliv
2023	Overfor-brukets tid er forbi	Linda Monsen Merkesdal, Medlem (Ap) av Stortingets energi- og miljøkomitee	Avisartikkel	Dagsavisen
2023	Vestre vil endre brukthandeloven for å stimulere til sirkulærøkon	Norsk Telegrambyrå (NTB)	Avisartikkel	Dagsavisen
2023	Hva ligger bak begrepet «sirkulær bioøkonomi»?	Hans P. Olsen, CEO i Pronofa ASA ,og tidligere Professor Ole Tomssen, larvedyrker hos Ecoprot AS	Kronikk	Dagsavisen

Figur 11: Artikler fra 2023, hentet fra Retriever.

Tabellen viser en oversikt over samtlige artikler fra 2023 som omhandler begrepet “sirkulærøkonomi”. Forfatterne inkluderer journalister, politikere, eksperter, og akademikere fra forskjellige institusjoner, noe som gir et bredt perspektiv på de aktuelle problemstillingene. Artiklene er varierer i format da de fleste er avisartikler eller

debattinnlegg, mens noen få er leserinnlegg, kronikk eller lederartikkel. Variasjon i format og forfattere gir en mer omfattende dekning av begrepet i norsk mediedekningen.

	FN bærekraftsmål	Arbeidsledighet	Delingsøkonomi	Fornybar	Teknologi	Grønt skifte	Materialgjenvinning	Plast	Avfall	CO2 - utslipp	Økosystem	Brukthandel	Montreal-avtale
Glem ikke gjenvinningen	x	x		x	x	x	x		x				
Storsatsing på ombruk: Skal stanse kasting av møbler					x	x	x	x	x				
Regjeringen må gjøre sitt		x		x	x	x				x			
Oversvømmes av reparasjonsoppdrag: – Det øker for fort	x	x					x		x				
Minst fem års fengsel for alvorlig miljøkrim						x		x	x				
«Sirkulær»-retorikken trenger en virkelighetsjekk							x		x	x			
– Witzøe argumenterer som fabrikkene på 1960-tallet					x								
Vi må skynde oss langsomt					x								
Hvor skal vi gjøre av all steinen?										x			
Den største utenrikspolitiske utfordringen for Norge	x	x				x							
Kommunene kan gå foran i klimakampen						x							
Her skal Karl Johan Ingvaldsen sortere innsamlet plast fra hele Norge	x	x					x	x	x				
Årets ressurser er allerede brukt opp							x						
Et klart ja til mer brukthandel							x					x	
Vi stiller oss bak regjeringens forslag om å skrote dagens skrotlov				x									x
Bilen din gjenfødes med telysbeholdere. Den burde heller bli ny bil					x	x	x	x					
Støre: Det vil ta tid å få ned prisveksten		x											
Naturkollaps er menneskekollaps	x							x		x	x	x	
Gult lys for grønn omstilling	x	x		x	x	x	x						
– Vi står i en akutt naturkrise	x				x	x					x		x
Verdsetting av et bærekraftig og framtidsrettet landbruk							x				x		x
Vi kan ikke ta fullstendig knekken på planeten	x		x				x	x	x				x
Politikere vil ha mer økonomisk vekst: - Vi bør være veldig bekymret	x	x		x		x	x			x	x		x
Hvor ble det av næringspartiet Høyre?	x						x						
Det skal bli enklere å kjøpe brukt												x	
Hvor blir det av ny lov for brukthandel?												x	
Holdbarhet er tvillingen til kvalitet						x						x	
Norge har en viktig stemme						x	x	x	x			x	
Prisene stiger, tid for mer bevisst forbruk?							x		x			-	
Overforbrukets tid er forbi							x					-	
Vestre vil endre brukthandeloven for å stimulere til sirkulærøkonomi			x									x	
Hva ligger bak begrepet «sirkulær bioøkonomi»?						x	x		x	x			

Figur 12: Attributtskjema for 2023, hentet fra Retriever.

Artiklene *“glem ikke gjenvinning”* og *“storsatsing på ombruk: Skal stanse kasting av møbler”* tar opp temaene materialgjenvinning, teknologi og grønt skifte, som er essensielt for å redusere avfall og fremme bærekraftig ressursutnyttelse. *“regjeringen må gjøre sitt”* og *“gult lys for grønn omstilling”* fremlegger viktigheten av politiske tiltak som er viktig retning for å oppnå FN bærekraftsmål og tilrettelegge klimaendringer.

På den andre siden kan en se *“Vi må skynde oss langsomt”* og *“Bilen din gjenfødes med telysbeholdere. Den burde heller bli ny bil”* argumenterer for behovet for utvikling i teknologi, ressursutnyttelse for å redusere miljøbelastningen, samt forfremme bærekraftige

valg ved produksjon og forbruk. Alvorlige konsekvenser av forurensing, Co2-utslipp, samt behov for å skjerme økosystemer for å forsikre oss menneskehetens helse og velferd, er temaer som artiklene *"Naturkollaps er menneskekollaps"* og *"Vi kan ikke ta fullstendig knekken på planeten"* som forfremmer.

"Holdbarhet er tvillingen til kvalitet", *"Vestre vil endre brukthandeloven for å stimulere til sirkulærøkonomi"*, *"Et klart ja til mer brukthandel"* og *"Hvor blir det av ny lov for brukthandel?"*, *"Vi stiller oss bak regjeringens forslag om å skrote dagens skrotlov"* og *"Vestre vil endre brukthandeloven for å stimulere til sirkulærøkonomi"* Er de seks artiklene som setter søkelys på holdbarhet og brukthandel som en del av sirkulærøkonomi for å redusere avfallsmengder og øke levetiden på produkter. Brukthandeloven ble først vedtatt i 1999, hvor det stiltes krav til at butikker måtte vente i par uker før de kunne selge produktet videre, og ikke minst deretter få det godkjent av både politiet og selgeren. Dette skapte begrensninger ved å selge brukte produkter, og fra og med 1.juni 2024 blir brukthandeloven skrotet, da handelsaktører kan selge sine produkter de mottar direkte til forbrukeren uten å følge protokollene. Dette reduserer tidsbruken betraktelig, samt at det skaper bedre flyt på å gjenbruke produkter som er en sentral drivfaktor i sirkulærøkonomien (Regjeringen, 2024).

"Den største utenrikspolitiske utfordringen for Norge", *"Politikere vil ha mer økonomisk vekst: - Vi bør være veldig bekymret"*, *"Støre: Det vil ta tid å få ned prisveksten"*, *"Hvor ble det av næringspartiet Høyre?"*, *"Norge har en viktig stemme"* og *"Prisene stiger, tid for mer bevisst forbruk?"* Er de seks artiklene som diskuterer politiske perspektiver på bærekraftig politikk og prisvekst innad i Norge, samt internasjonalt samarbeid mellom nasjoner for å møte klimautfordringer.

"Årets ressurser er allerede brukt opp", *"Hva ligger bak begrepet «sirkulær bioøkonomi»?"*, *"Overfor-brukets tid er forbi"*, *"Det skal bli enklere å kjøpe brukt"*, *"«Sirkulær»-retorikken trenger en virkelighetssjekk"* og *"Oversvømmes av reparasjonsoppdrag: – Det øker for fort"* drøfter sentrale verdier av sirkulærøkonomi og bærekraftig ressursbruk, med vekt på mer reduksjon av ressurser og mer utnyttelse av råvarer.

"Hvor skal vi gjøre av all steinen?", "– Witzøe argumenterer som fabrikkene på 1960-tallet" og "Verdsetting av et bærekraftig og framtidsrettet landbruk" argumenterer for behov for teknologisk innovasjon, samt utfordringer som er knyttet opp til gjenvinning og avfallshåndtering.

«Minst fem års fengsel for alvorlig miljøkrim», «Kommunene kan gå foran i klimakampen» og «– Vi står i en akutt naturkrise» tar opp felles utfordringer om klimakrisen. Førstnevnte artikkel presiserer problematikken rundt miljøkriminalitet og en endring i strengere straff for å redusere skaden på miljøet. Samtidig understreker de tre artiklene viktigheten med lokal initiativ for å redusere utslipp og fremme bærekraft. «– Vi står i en akutt naturkrise» går mer i dybden på økologiske utfordringer og en umiddelbar handling for å beskytte økosystemer. Det påpekes i artikkelen at menneskelige handlinger har påført store skader på naturen, som har forårsaket tap av biologisk mangfold, samt skapt store konsekvenser for planetens økosystemer.

4.4 Endring i anvendelsen av begrepsbruken

I løpet av årene 2015-2023 som ble analysert, kan en se at det er tydelige endringer i hvordan begrepet "sirkulærøkonomi" anvendes i norsk media. Dette kan gjenspeiles i både innholdet og de ulike feltene som ble presentert i artiklene.

4.4.1 Startfase (2015-2016)

Etter gjennomgang av de samtlige artiklene som har blitt publisert i perioden 2015 og 2016, var begrepet relativt begrenset knyttet opp til problemstillinger og eventuelt løsning på klimakrisen. Artiklene "Oljetørst på klimafest" og "ny økonomi redder klimaet" er eksempel hvor det fremlegges at det nye konseptet "sirkulærøkonomi" kan være potensielle løsningen på både miljø- og økonomiske problemer. Temaet som ble gjennomgått flere ganger om igjen i artiklene er hvordan kan sirkulærøkonomi kan bidra med å skape arbeidsplasser og økonomisk vekst. "skal få unge i arbeid" er et eksempel av en artikkel som omhandler i hvilken grad sirkulærøkonomi kan være nøkkelen til at det blir skapt nye arbeidsplasser, og dette reflekterer i retning mot en tidlig forståelse av hvordan konseptet kan bli sett på som en løsning på slike problemer. Artiklene som omhandler fornybar energi og teknologiske

lønninger, knytter seg opp mot tidlige stadiene i figuren inspirert av Reike et al. (2018) sirkulærøkonomiens prinsipper.

4.4.2 Modningsfase (2023)

Ved å gå i dybden på samtlige 32 artikler, gir det en tydelig signal at mediedekningen har hatt utvikling i begrepsbruken. Selve begrepet "sirkulærøkonomi" er mer integrert i den generelle diskursen som omhandler miljø og bærekraft. Artiklene "*venstre vil endre brukthandellov for å stimulere til sirkulærøkonomi*" og "*Regjeringen må gjøre sitt*" viser en utvikling ved å fremlegge politiske perspektiver og tiltak for iverksette sirkulærøkonomi. Den diskursen gir en omfattende forståelse at begrepsbruken har passert fra å være brukt i enkle tiltak i samfunnet, til å være i bruk i andre settinger hvor det settes krav til systemiske endringer. Integrering av konseptet i flere deler av samfunnet indikerer bedre forståelse av begrepet og dens prinsipper.

Viktigheten med sirkulærøkonomiens prinsipper og de langsiktige fordelene dette medfører blir fremlagt i artiklene "*Glem ikke gjenvinning*" og i "*Storsatsning på ombruk: skal stanse kasting av møbler*". De to artiklene fremlegger viktige faktorer som materialgjenvinning, teknologi og grønne skifte, som er en av de sentrale faktorer til overgang til sirkulærøkonomi. Dette kan knyttes opp til R7-R9 i Reike et al. (2018) figuren om sirkulærøkonomiens prinsipper, hvor fokuset er å opprettholde ressurser i løkken. Dette fremlegger viktigheten med å integrere konseptet i flere deler av bærekraft filosofi for å skape en god løsning.

"*holdbarhet er tvillingen til kvalitet*" og "*et klart ja til mer brukthandel*" er de to artiklene som fremhever kvalitet på produktene for å øke levetiden, samt endring i ressursutnyttelse. Det fokuseres på forbruk av ressurser og de politiske perspektiver, enn bare produksjon og resirkulering. Totalt sett gir de to artiklene en bedre anerkjennelse av konseptet.

4.4.3 Generell begrepsutvikling fra start- til modningsfasen

Totalt sett kan det vises en tydelig endring fra startfasen til modningsfasen, hvor begrepet "sirkulærøkonomi" har utviklet seg fra å bli brukt i enkle kontekster til å bli brukt i mer omfattende scenarioer. Som nevnt i delkapittelet ovenfor, ble begrepet brukt i 2015-2016 på konkrete problemstillinger, samt fremhevet de økonomiske fordelene de gir, men i 2023 derimot blir begrepet tatt i bruk ved politiske, sosiale og økonomiske anledninger. Dette kan ses på som systemiske endring. Begrepet ble definert grundigere i artiklene fra 2015-2016, mens i 2023 antar utgivere at leserne er kjent med begrepet og integrerer konseptet i flere diskurser. Mediedekningen fremhever viktigheten med sirkulærøkonomiske prinsipper i flere deler av samfunnet for å kunne oppnå bærekraftsmål som har blitt lagt ned for samtlige nasjoner.

5. Diskusjon

I dette siste kapitlet skal det dykkes dypere ned i problemstillingen undersøke hvordan norsk media anvender begrepet i arbeidet for et mer bærekraftig samfunn. Det skal analyseres hyppigheten og endring av begrepsbruken, Dagsavisen og Dagens Næringsliv bidrag, og ikke minst se nærmere på politiske og økonomiske perspektivene. Ved å knytte teorien om sirkulærøkonomien og dens prinsipper, samt økologisk innovasjonprinsipper opp til empiriske funnene i oppgaven, kan vi bidra til en positiv endring i diskursen.

5.1 Sentrale funn

5.1.1 Begrepsbrukens hyppighet

Analysen fremhever økning i antall artikler med begrepet "Sirkulærøkonomi" fra 2015-2016 til 2023 i norsk mediedekning. Som nevnt tidligere i funnkapitlet, kan det legges til grunn at artiklene fra 2015-2016 omtalte begrepet i forenklet kontekster, mens i 2023 var begrepet mer utbredt og nevnt i forskjellige samfunnsområder. Det økende trenden i perioden kan sees i sammenheng med det økende fokuset på miljø og bærekraftige tiltak som er iverksatt de siste årene. Dette kan knyttes opp mot de ti faktorene Reike et al. (2018) fremlegger. De mest brukte og omtalte prinsipper for sirkulærøkonomi er redusere (R1), gjenbruke (R2), reparere (R3) og resirkulering (R7), da de er mest sentrale.

5.1.2 Dagsavisen og Dagens Næringsliv bidrag

Som nevnt i delkapitlet 4.1 viser det seg at det er totalt 24 472 artikler fra ulike publiseringskanaler som har forskjellige tilnærminger til begrepet "sirkulærøkonomi". Som vist har denne forskning valgt ut Dagens Næringsliv som representerer næringslivet og Dagsavisen som står til ansvar for allmennpublikum, hvor da begge publiseringskanaler har bidratt betraktelig, selvom de har ulikt fokus på mediedekningen.

Dagsavisen har tatt ansvar for å legge mer vekt på det sosiale og miljømessige faktorer, som delingsøkonomi, gjenbruk og arbeidsledighet. Dette gjenspeiler Reike et al. (2018) sirkulærøkonomiens prinsipper; gjenbruk (R2) og selge/ombruk (R6). Artikler som tar mest for seg de prinsippene i Dagsavisen er "*For mobilpant*" og "*Her kan du leie dine neste*

olabukser". De to artiklene og koblingen opp mot prinsippene styrker argumentet til Weetmans (2017) som mener at iverksetting av sirkulærøkonomi krever tilkobling som har både virksomheter og samfunnet i fokus.

På den andre siden kan en se at Dagens Næringsliv fremhever det økonomiske og teknologiske feltet i mediedekningen, hvor artiklene gjenspeiler sirkulærøkonomiens prinsipper; tenke nytt (R1), redusere forbruket (R2) og gjenbruke (R3). De prinsippene blir omtalt i artiklene *"Oljetørst på klimafest"* og *"Ny økonomi redder klimaet"*. Dagens Næringsliv fremlegger behov for sirkulærøkonomi for å oppnå økonomisk vekst, ressursgjenvinning og ikke minst ha økende trend for teknologisk innovasjon.

5.1.3 Økonomisk og politisk synspunkt

Den politiske aspektet blir mer fremlagt i artiklene som ble publisert i slutten av 2023.

"Regjeringen må gjøre sitt" og *"Gult lys for grønn omstilling"* fremhever diskusjonen om politiske tiltak, samt ansvar de står ovenfor for å oppnå sirkulærøkonomi. Dette kan knyttes opp til økologisk innovasjonsprinsippene identifisert av Prieto-Sandoval et al. (2018); Forretningsmodellinnovasjon (E1) og markedsinnovasjon (E7), som viser nødvendigheten med å oppnå økonomi vekst ved bruk av bærekraftige praksiser.

"Den største utenrikspolitiske utfordringen for Norge" og *"Politikere vil ha mer økonomisk vekst: - Vi bør være veldig bekymret"* fremhever derimot en mer konkret strategi for å oppnå økonomisk vekst, samt få redusert fossilt brennstoff. Dette illustrerer at sirkulærøkonomi ikke er bare teknisk løsning, men også integrert i det politiske og økonomiske strategien.

5.1.4 Økologisk innovasjoner knyttet til media

Prieto-Sandoval et al. (2018) sin teori om økologisk innovasjon inneholder betydningsfulle prinsipper som gir et grunnlag for hvorfor norsk media arbeider for å gjøre leserne oppmerksomme på sirkulærøkonomi. Artiklene *"Et klart ja til mer brukthandel"*, *"holdbarhet er tvillingen til kvalitet"* og *"det skal bli enklere å kjøpe brukt"* fra 2023 gjenspeiler økologisk innovasjonsprinsippene om forretningsmodellinnovasjoner (E1) og produktinnovasjon (E5). Dette innebærer å forbedre kvaliteten på produktene for øke levetid, som resulterer i redusert avfall og bedre ressursutnyttelse.

På den andre siden kan en se at artikkelen *“Bilen din gjenfødtes med telysbeholdere”* er forenlig med prinsippene; nettverkinnovasjon (E2) og prosessinnovasjon (E4), hvor det blir lagt vekt på samspill mellom organisasjoner for å oppnå økonomisk vekst.

Totalt sett kan en se at de samtlige 8 økologisk innovasjoner er avgjørende for å skape verdier, samt lukke løkken, som er det sentrale hovedpunktet i sirkulærøkonomi.

Totalt sett kan man bemerke seg at alle de åtte økologiske innovasjonsprinsippene er avgjørende for å skape verdier og “lukke sløyfen”, som er det primærmålet i sirkulærøkonomien. De prinsippene fremlegger bærekraftige praksiser som kan implementeres i samfunnet, hvor ressurser kan bli benyttet på en forsvarlige og effektiv måte, slik at det bidrar til å bærekraftig utvikling.

5.3 Muligheter og utfordringer

Artikler fra perioden 2015-2016 har identifisert flere utfordringer ved iversetting av konseptet i samfunnet. Artikkelen *“Kortsiktig krav svekker langsiktig mål”* omhandler hvordan det kortsiktige økonomiske presset, kan påvirke det langsiktige bærekraftige utviklingen. På den andre siden fremhever artikkelen *“Veien fremover går i sirkel”* ulike grunner og muligheter til at sirkulærøkonomi kan bli en suksessfaktor for både reduksjon av avfall og økonomisk vekst.

15 av 32 artiklene fra 2023 fokuserer på å fremlegge viktigheten med politisk endring for å gjøre det lettere å implementere sirkulærøkonomiske prinsipper i samfunnet. De mest sentrale artiklene *“Et klar ja til mer brukthandel”* og *“Vestre vil endre brukthandeloven for å stimulere til sirkulærøkonomi”* diskutuerer i hvilken grad de nåværende juridiske lover og regler setter begrensning på utvikling av sirkulærøkonomi i både privat- og bedriftssektoren. Artiklene understreker viktigheten med å avskaffe nåværende lover og regler ved en politiske avgjørelse, da dette vil gjøre det lettere å selge brukte varer, noe som vil resultere i resirkulering. Begge artikler påpeker nødvendigheten med politiske tilnærminger for å støtte en potensiell overgang fra lineærøkonomi til en mer modern sirkulærøkonomi.

6. Konklusjon

Som vist i denne studien var begrepet i tidlig fase (2015-2016) brukt i forenklet kontekster som kan knyttes opp mot R1 (redusere) og R3 (repare) som ble identifisert av Reike et al. (2018). Samtidig diskuterte artiklene fra startfasen hvordan sirkulærøkonomi kunne være fremgangspunktet til økonomisk vekst, samtidig skape nye arbeidsplasser. Dette er i tråd med Prieto-Sandoval et al. (2018) sine økologiske innovasjoner; E1 (forretningsmodellinnovasjon) og E5 (produktinnovasjon).

I Modningsfasen (2023) er begrepet knyttet opp mot flere samfunnsområder som politiske, sosiale og miljømessige aspekter. Krav til juridiske endringer i lover og regler, samt støtte fra politiske organer reflekterer det prinsippene R7 (resirkulering) og R9 (minne), samt E1 (forretningsmodellinnovasjon) og E7 (markedsinnovasjon).

Det kan sies med fordel at begrepet "Sirkulærøkonomi" har utviklet seg fra å være brukt i enkle kontekster til å bli mer omfattende. Begrepsbruken er i en økende fase, og anvendelsen av begrepet har blitt mer knyttet opp mot politiske, sosiale og økonomiske aspekter. Basert på empiriske funn i denne studien, kan det legges til grunn at norske mediedekningen med sine publiseringer viser en økende grad av forståelse og bruk av sirkulærøkonomiske prinsipper i dagens samfunn.

Siden studien tok for seg to spesifikke aviser som dekket både næringslivet og allmennpublikum, kan det videre forskes på flere norske aviser for å få mer presise data om frekvensen og konteksten ved anvendelsen av begrepet. En slik studie kan inneholde flere aviser, som kan være lokalaviser og digitale aviser uten papirtrykte aviser, for å få et bredere perspektiv av mediedekningen.

En annen interessant vinkling, kan være å sette norsk mediedekning av begrepsbruken opp mot andre lands medier. Dette kan gi et bilde på de politiske og kulturelle forskjeller i de nasjonene og hvilket syn de har på sirkulærøkonomi og bærekraft. Med dette kan også forbrukeratferd og holdninger befolkningen har til bærekraft også forskes på i videre studien.

Totalt sett vil dette gi en bredere forståelse av hvordan medias rolle kan være innflytelsesrike faktoren for positive endringer i samfunnet for å fremme sirkulærøkonomi på tvers av flere ulike samfunnsområder.

6. Litteraturliste

- Albareda, L., Lozano, J.M., Tencati, A., Midttun, A., Perrini, F. (2008). The changing role of governments in corporate social responsibility: drivers and responses. WILEY online Library. *Business Ethics: A European Review*. Volume 17, Issue 4, s. 347-363.
<https://doi.org/10.1111/j.1467-8608.2008.00539.x>
- Aller Media. (u.å.). Samfunnsansvar. Hentet 26.september fra
<https://www.aller.no/samfunnsansvar>
- Aslaksen, H.M, Hildebrandt, C., Johnsen, H.C.H (2021). The long-term transformation of the concept of CSR: towards a more comprehensive emphasis on sustainability. *International Journal of corporate social responsibility*.
6:11. <https://doi.org/10.1186/s40991-021-00063-9>
- Bossle, M. B., De Barcellos, M. D., Vieira, L. M., & Sauvée, L. (2020). Eco-innovation as a pillar for sustainable development of circular economy. *ResearchGate*.
https://www.researchgate.net/publication/343932183_Eco-innovation_as_a_pillar_for_sustainable_development_of_circular_economy
- Brundtland, G. H. og Dahl, O. (1987) *Vår felles framtid*. Oslo: Tiden norsk forlag.
- Circle Economy. (2023). *The circularity gap report 2023: Methods (v 1.0)*. Amsterdam: Circle Economy. Hentet fra: CGRI website
- El haggar, S. (2007). *Sustainable Industrial design and waste management. Cradle-to-Cradle for sustainable development*. Elsevier Academic Press.
https://books.google.no/books?hl=no&lr=&id=smVRv6DYoYcC&oi=fnd&pg=PP1&dq=salah+el-haggar+&ots=7_Yywig6-R&sig=p5wYx5CBB9E11UGWNAO6v4L2A00&redir_esc=y#v=onepage&q=salah%20el-haggar&f=false
- FN. (n.d.). FN's bærekraftsmål. *FN-sambandet*. <https://www.fn.no/om-fn/fns-baerekraftsmaal>
- Geissdoerfer, M., Savaget, P., Bocken, N, M.P., Hultink, E.J. (2017). The Circular Economy – A new sustainability paradigm? *Journal of cleaner Production*, volume 143, s. 757-768 (2017). <https://doi.org/10.1016/j.jclepro.2016.12.048>

- Hanna, E.M. (2011, 31. august) Grenser for vekst? *Dagens Næringsliv*. <https://app.retriever-info.com/go-article/05500820110831doc62s9t3x6pjm117ldujil/null/archive/search?sessionId=0e14f31e-e1dc-4042-ad9e-dc21386a9fb6>
- Hitching, T., Nilsen, A., & Veum, A. (2011). Introduksjon. I T. Hitching, A. Veum & A. B. Nilsen (Red.), *Diskursanalyse i praksis: Metode og analyse*. Kristiansand: Høyskoleforlag.
- Jacobsen, D. I. (2015). *Hvordan gjennomføre undersøkelser? Innføring i samfunnsvitenskapelig metode* (3. utg.). Cappelen Damm Akademisk.
- Jørgensen, S., Pedersen, L.J.T. (2018). The Circular Rather than the Linear Economy. In: RESTART Sustainable Business Model Innovation. Palgrave Studies in Sustainable Business In Association with Future Earth. *Palgrave Macmillan, Cham*.
https://doi.org/10.1007/978-3-319-91971-3_8
- Kirchherr, J., Reike, D., Hekkert, M. (2017). Conceptualizing the circular economy: An analysis of 114 definitions. Volume 127, s. 221-232.
<https://doi.org/10.1016/j.resconrec.2017.09.005>
- Kobza, N., Schuster, A. (2016). Building a responsible Europe – the value of Circular economy. Volume 49, s. 111-116. <https://doi.org/10.1016/j.ifacol.2016.11.067>.
- Korhonen, J., Nuur, C., Feldmann, A., Birkie, S, E. (2018). Circular economy as an essentially contested concept. *Journal of Cleaner Production*, volume 175, s. 544-552 (2018). <https://doi.org/10.1016/j.jclepro.2017.12.111>
- Lee, Y., Mao, P. (2015). Survivors of Organizational Change: A Resource Perspective. *Business and management studies*. Vol. 1, No. 2; September 2015.
<http://dx.doi.org/10.11114/bms.v1i2.692>
- Matten, D., & Moon, J. (2008). “Implicit” and “explicit” CSR: A conceptual framework for a comparative understanding of corporate social responsibility. *The Academy of Management Review*, 33(2), 404–424. <https://doi.org/10.5465/amr.2008.31193458>.
- Murray, A., Skene, K. & Haynes, K. (2017). The Circular Economy: An Interdisciplinary Exploration of the Concept and Application in a Global Context. *J Bus Ethics* 140, 369–380 (2017). <https://doi.org/10.1007/s10551-015-2693-2>
- Medietilsynet (2020). *tillitsmåling for utvalgte norske medier fra Medietilsynet*.
Medietilsynet.no.
https://www.medietilsynet.no/globalassets/dokumenter/203023_tillitsmaling_medier.pdf

- Miljødirektoratet. (2022). *hva er sirkulær økonomi?*. Miljødirektoratet.
<https://www.miljodirektoratet.no/ansvarsomrader/avfall/sirkular-okonomi/>
- Murray, A., Skene, K. & Haynes, K. (2017). The Circular Economy: An Interdisciplinary Exploration of the Concept and Application in a Global Context. *J Bus Ethics* 140, 369–380 (2017). <https://doi.org/10.1007/s10551-015-2693-2>
- Pavlicek, A., Doucek, P. (2015). Corporate Social Responsibility in Social Media Environment. 323-332. 10.1007/978-3-319-24315-3_33.
- Pfau, M., Haigh, M., Sims, J. et al. The Influence of Corporate Social Responsibility Campaigns on Public Opinion. *Corp Reputation Rev* 11, 145–154 (2008).
<https://doi.org/10.1057/crr.2008.14>
- Pressens Faglige utvalg. (u.å.). Vær varsom-plakaten. Hentet den 27.september 2023 fra <https://presse.no/pfu/etiske-regler/vaer-varsom-plakaten/>
- Regjeringen (N.D.). NOU 2009: 16. Globale miljøutfordringer – norsk politikk— Hvordan bærekraftig utvikling og klima bedre kan ivaretas i offentlige beslutningsprosesser. Regjeringen.no. <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/nou-2009-16/id568044/?ch=3>
- Regjeringen (2009): «Næringslivets samfunnsansvar i en global økonomi». Stortingsmelding nr. 10 (2008-2009).
- Regjeringen.no. (2023, 8.mai). Nå blir det enklere å handle med brukte varer. <https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/na-blir-det-enklere-a-handle-med-brukte-varer/id3032619/>
- Reike, D., Vermeulen, W. J. V., & Witjes, S. (2018). The circular economy: New or refurbished as CE 3.0? Exploring controversies in the conceptualization of the circular economy through a focus on history and resource value retention options. *Resources, Conservation and Recycling*, 135, 246-264
- Riding, M. J., Herbert, B. J., Ricketts, L., Dodd, I., Ostle, N., & Semple, K. T. (2015). Harmonising conflicts between science, regulation, perception and environmental impact: The case of soil conditioners from bioenergy. *Environmental International*, 75, s. 52-67.

- Rockström, J., Steffen, W., Noone, K., Persson, Å., Chapin, F. S., Lambin, E., Lenton, T. M., Scheffer, M., Folke, C., Schellnhuber, H., Nykvist, B., De Wit, C. A., Hughes, T., Van Der Leeuw, S., Rodhe, H., Sörlin, S., Snyder, P. K., Costanza, R., Svedin, U., ... Foley, J. (2009). Planetary Boundaries: Exploring the Safe Operating Space for Humanity.
- Sariatli, F. (2017). Linear economy versus circular economy: A comparative and analyzer study for optimization of economy for sustainability. *Visegrad journal on bioeconomy and sustainable development*. Volum. 6, s. 31-34 (2017). DOI: 10.1515/vjbsd-2017-0005
- Schibsted Media Group. (2015). Årsrapport. Redegjørelse av samfunnsansvar. https://static.schibsted.com/wp-content/uploads/Global/AnnualReport/Annual%20report%202015/Arsrapport_Schibsted_2015_NO_net.pdf
- Sjøvaag, H., & Pedersen, T. A. (2019). Female Voices in the News: Structural Conditions of Gender Representations in Norwegian Newspapers. *Journalism & Mass Communication Quarterly*, 96(1), 215-238. <https://doi.org/10.1177/1077699018789885>
- Thagaard, T. (2013). *Systematikk og innlevelse en innføring i kvalitativ metode* (4. utg.). Fagbokforlaget.
- Vannessa, P., S., Carmen, J., Marta, O. (2018) Towards a consensus on the circular economy: *Journal of cleaner production*, Volume 179, p. 605-615.
- Weetman, C. (2017). *A Circular Economy Handbook for Business and Supply Chains*. London: Kogan Page.

Vedlegg 1: Oversikt over artiklene brukt i dataanalysen

Artikler fra 2015 - 2016

Baglo, C. (2015, 23.mai). Fortsatt sultne. *Dagsavisen*. <https://app.retriever-info.com/go-article/05500620150523af19cd986269e81333ffd9f0b2dec0ec/null/archive/search?sessionId=b2dff122-4df0-45ed-821b-3ae4149c0d50>

Bjørgum, T. (2016, 2. februar). Kortsiktig krav svekker langsiktig mål. *Dagsavisen*. <https://www.dagsavisen.no/debatt/2016/02/02/kortsiktig-krav-svekker-langsiktig-mal/>

De Rosa, M. (2016, 12. februar). Skal få unge i arbeid. *Dagsavisen*. <https://www.dagsavisen.no/moss/nyheter/2016/02/12/skal-fa-unge-i-arbeid/>

Heyn, R. H. (2016, 29.april). CO2 gir grønnere fabrikker. *Dagens Næringsliv*. <https://app.retriever-info.com/go-article/05500820160429doc6pht0eqvwjtmf4g584q/null/archive/search?sessionId=0e14f31e-e1dc-4042-ad9e-dc21386a9fb6>

Hoffengh, S. (2016, 16. oktober). Her kan du leie dine neste par olabukser. *Dagsavisen*. <https://www.dagsavisen.no/kultur/2016/10/16/her-kan-du-leie-dine-neste-par-olabukser/>

Langved, Å., & Trumpy, J. (2015, 24. desember). Oljetrøst på klimafest. *Dagens Næringsliv*. <https://app.retriever-info.com/go-article/05500820151224doc6noerbypipi8769v3xovq/null/archive/search?sessionId=b2dff122-4df0-45ed-821b-3ae4149c0d50>

Mogherini, F., & Vella, K. (2016, 30.april). Arktis er viktig for Europa. *Dagens Næringsliv*. <https://app.retriever-info.com/go-article/05500820160430doc6pibi5lzg8o1lvi6j84p/null/archive/search?sessionId=b2dff122-4df0-45ed-821b-3ae4149c0d50>

Rognstad, H. (2016, 27. januar). Veien fremover går i sirkel. *Dagsavisen*. <https://www.dagsavisen.no/debatt/2016/01/27/veien-fremover-gar-i-sirkel/>

Rusdal, E. H. (2015, 17. juli). For mobilpant. *Dagsavisen*. <https://www.dagsavisen.no/nyheter/innenriks/2015/07/17/for-mobilpant/>

Sandberg, T. (2015, 20. juli). Ny økonomi redder klimaet. *Dagsavisen*.

<https://www.dagsavisen.no/nyheter/innenriks/2015/07/20/ny-okonomi-redder-klimaet/>

Sandberg, T. (2015, 17. juli). En nødvendig endring av Norge. *Dagsavisen*.

<https://app.retriever-info.com/go-article/0550062015072041a4bac2c4beefb12d631ec3890a8ac6/null/archive/search?sessionId=b2dff122-4df0-45ed-821b-3ae4149c0d50>

Stordalen, G. A., & Madsen, V. H. (2015, 24. desember). Fremover i sirkel. *Dagens*

Næringsliv. <https://www.dn.no/klima/miljo/eu/debatt/fremover-i-sirkel/1-1-5540739>

Stormoen, G. (2016, 3. februar). Industri 4 eller verdensbilde 4? *Dagsavisen*.

<https://www.dagsavisen.no/debatt/2016/02/03/industri-4-eller-verdensbilde-4/>

Vestengen, P. (2016, 26. januar). Kjører på avfall. *Dagsavisen*.

<https://www.dagsavisen.no/fremtiden/nyheter/2016/01/26/kjorer-pa-avfall/>

Artikler fra 2023

Andaur, K. (2023, 2. august). Årets ressurser er allerede brukt opp. *Dagsavisen*.

<https://app.retriever-info.com/go-article/055006202308021340/null/archive/search?sessionId=0e14f31e-e1dc-4042-ad9e-dc21386a9fb6>

Andersen, E. (2023, 16. februar). Holdbarhet er tvillingen til kvalitet. *Dagsavisen*.

<https://www.dagsavisen.no/debatt/2023/02/16/holdbarhet-er-tvillingen-til-kvalitet/>

Asfaha, A. (2023, 29. mars). Hvor ble det av næringspartiet Høyre?. *Dagsavisen*.

<https://www.dagsavisen.no/debatt/2023/03/29/hvor-ble-det-av-naeringspartiet-hoyre/>

Ask, A. O. (2023, 20. november). Minst fem års fengsel for alvorlig miljøkrim. *Dagsavisen*.

<https://www.dagsavisen.no/nyheter/2023/11/17/minst-fem-ars-fengsel-for-alvorlig-miljokrim/>

Chaudhry, A. (2023, 19. juni). Naturkollaps er menneskekollaps. *Dagsavisen*.

<https://www.dagsavisen.no/debatt/2023/06/19/naturkollaps-er-menneskekollaps/>

Feratovic, L. (2023, 11. august). Måtte evakuere over 90 biler. *Dagens Næringsliv*.

<https://www.dn.no/klima/matte-evakuere-over-90-biler-fra-verksted-i-honefoss-du-kan-jo-bare-tenke-deg-kostnadsbildet/2-1-1499064>

Furuset, A. (2023, 29. september). – Witzøe argumenterer som fabrikkeierne på 1960-tallet.

Dagens Næringsliv. <https://www.dn.no/havbruk/rasmus-hansson/gustav-witzoe/lakseoppdrett/rasmus-hansson-gustav-witzoe-argumenterer-som-fabrikkeierne-pa-1960-tallet/2-1-1523143>

Følsvik, P. H., & Almlid, O. E. (2023, 28. november). Regjeringen må gjøre sitt. *Dagsavisen*.

<https://www.dagsavisen.no/debatt/2023/11/27/regjeringen-ma-gjore-sitt/>

Hasselgård, M. (2023, 8. februar). Prisene stiger, tid for mer bevisst forbruk?. *Dagsavisen*.

<https://app.retriever-info.com/go-article/0550062023020835e1/null/archive/search?sessionId=0e14f31e-e1dc-4042-ad9e-dc21386a9fb6>

Holter, M. (2023, 4. februar). Tysk energigigant har tapt nesten 300 millioner på Horisont

Energi. *Dagens Næringsliv*. <https://app.retriever-info.com/go-article/05500820230204doc7orw7fpyf4gibp81hct/null/archive/search?sessionId=0e14f31e-e1dc-4042-ad9e-dc21386a9fb6>

Klevengen, H. (2023, 18. desember). Glem ikke gjenvinningen. *Dagsavisen*.

<https://www.dagsavisen.no/debatt/2023/12/18/glem-ikke-gjenvinning/>

Krog, L. H. (2023, 29. august). Hvor skal vi gjøre av all steinen?. *Dagens Næringsliv*.

<https://www.dn.no/innlegg/bygg-og-anlegg/sirkular-okonomi/klima-og-miljo/hvor-skal-vi-gjore-av-all-steinen/2-1-1506804>

Lillian, B. E., & Gjermund, S. (2023, 30. april). Verdsetting av bærekraft og framtidsrettet

landbruk. *Dagsavisen*. <https://www.dagsavisen.no/debatt/2023/04/30/verdsetting-av-et-baerekraftig-og-framtidsrettet-landbruk/>

Lysholm, E. H. (2023, 26.juli). Vi stiller oss bak regjeringens forslag om å skrote dagens

skrotlov. *Dagsavisen*. <https://www.dagsavisen.no/debatt/leder/2023/07/26/vi-stiller-oss-bak-regjeringens-forslag-om-a-skrote-dagens-skrotlov/>

Mehus, J. (2023, 16. februar). Norge har en viktig stemme. *Dagsavisen*.

<https://www.dagsavisen.no/debatt/2023/02/16/norges-viktige-stemme-i-eus-gronne-skifte/>

Merkedal, L. M. (2023, 11. januar). Overfor-brukets tid er forbi. *Dagsavisen*.

<https://app.retriever-info.com/go-article/055006202301117b51/null/archive/search?sessionId=0e14f31e-e1dc-4042-ad9e-dc21386a9fb6>

- Merkesdal, M. M., & Vitanza, S. (2023, 27. juli). Et klart ja til mer brukthandel. *Dagsavisen*.
<https://www.dagsavisen.no/debatt/2023/07/27/et-klart-ja-til-mer-brukthandel/>
- Norsk Telegrambyrå. (2023, 8. januar). Vestre vil endre brukthandeloven for å stimulere til sirkulærøkonomi. *Dagsavisen*.
<https://www.dagsavisen.no/nyheter/innenriks/2023/01/08/vestre-vil-endre-brukthandeloven-for-a-stimulere-til-sirkulaerokonomi/>
- Norsk Telegrambyrå. (2023, 29.juni). Støre: Det vil ta tid å få ned prisveksten. *Dagsavisen*.
<https://www.dagsavisen.no/nyheter/innenriks/2023/06/29/statsministeren-advarer-mot-pa-gjore-samme-feil-som-pa-1980-tallet/>
- Ofstad, B. A. (2023, 30. oktober). «Sirkulær»-retorikken trenger en virkelighetssjekk. *Dagens Næringsliv*. <https://www.dn.no/innlegg/klima-og-miljo/sirkular-okonomi/ressursforvaltning/sirkular-retorikken-trenger-en-virkelighetssjekk/2-1-1542495>
- Olsen, H. P., Torrissen, O. (2023, 6. januar). Hva ligger bak begrepet «sirkulær bioøkonomi»? *Dagsavisen*. <https://www.dagsavisen.no/demokraten/debatt/2023/01/04/hva-ligger-bak-begrepet-sirkulaer-biookonomi/>
- Pedersen, T. P. (2023, 2. august). Her skal Karl Johan Ingvaldsen sortere innsamlet plast fra hele Norge. *Dagens Næringsliv*.
<https://www.dagsavisen.no/nyheter/2023/08/02/her-skal-karl-johan-ingvaldsen-sortere-innsamlet-plast-fra-hele-norge/>
- Riibe, N. (2023, 15. mars). Hvor blir det av ny lov for brukthandel?. *Dagsavisen*.
<https://www.dagsavisen.no/debatt/2023/03/15/hvor-blir-det-av-ny-lov-for-brukthandel/>
- Ringdalen, I. G., & Kjerst, E. (2023). Bilen din gjenfødes med telysbeholdere. Den burde heller bli ny. *Dagens Næringsliv*. <https://www.dn.no/innlegg/resirkulering/sirkular-okonomi/forskning/bilen-din-gjenfodes-som-telysholdere-den-burde-heller-bli-en-ny-bil/2-1-1485539>
- Sandberg, T. (2023, 10. juni). – Vi står i en akutt naturkrise. *Dagsavisen*.
<https://www.dagsavisen.no/nyheter/2023/06/09/lanserer-redningspakke-for-naturen-vi-star-i-en-akutt-naturkrise/>

- Sandberg, T. (2023, 23. april). Vi kan ikke ta fullstendig knekken på planeten. *Dagsavisen*.
<https://www.dagsavisen.no/nyheter/2023/04/23/ombruk-erstattet-overforbruk-vi-kan-ikke-ta-fullstendig-knekken-pa-planeten/>
- Sandberg, T. (2023, 1. april). Politikere vil ha mer økonomisk vekst: - Vi bør være veldig bekymret. *Dagsavisen*. <https://www.dagsavisen.no/nyheter/2023/04/01/politikere-vil-ha-mer-okonomisk-vekst-vi-bor-vaere-veldig-bekymret/>
- Sandberg, T. (2023, 16. desember) Storsatsing på ombruk: Skal stanse kasting av møbler. *Dagsavisen*. <https://www.dagsavisen.no/nyheter/2023/12/14/storsatsing-pa-ombruk-skal-stanse-kasting-av-mobler/>
- Sandberg, T. (2023, 20. november). Oversvømmes av reparasjonsoppdrag: – Det øker for fort. *Dagsavisen*. <https://www.dagsavisen.no/nyheter/2023/11/20/oversvømmes-av-reparasjonsoppdrag-det-okker-for-fort/>
- Skule, S. (2023, 13. juni). Gult lys for grønn omstilling. *Dagens Næringsliv*.
<https://www.dn.no/innlegg/kompetanse/rekruttering/utdanning/gult-lys-for-gronn-omstilling/2-1-1465829>
- Sverdrup, U. (2023, 28. august). Den største utenrikspolitiske utfordringen for Norge. *Dagens Næringsliv*. <https://app.retriever-info.com/go-article/05500820230828doc7rp74mvofkijnwjuuaf/null/archive/search?sessionId=0e14f31e-e1dc-4042-ad9e-dc21386a9fb6>
- Tajik, H. (2023, 10. august). Kommunene kan gå foran i klimakampen. *Dagsavisen*.
<https://app.retriever-info.com/go-article/05500620230810678d/null/archive/search?sessionId=0e14f31e-e1dc-4042-ad9e-dc21386a9fb6>
- Tveit, M. S. (2023, 28. september). Vi må skynde oss langsomt. *Dagsavisen*.
<https://www.dagsavisen.no/debatt/2023/09/28/vi-ma-skynde-oss-langsomt/>
- Vestre, J. C., & Sunder, R. (2023, 22. mars). Det skal bli enklere å kjøpe brukt. *Dagens Næringsliv*. *Dagsavisen*. <https://www.dagsavisen.no/debatt/2023/03/17/enklere-a-koepe-brukt/>
- Ånestad, M. (2023, 3.juli). Vil hente milliard til fond for kvinnelige gründere. *Dagens Næringsliv*. <https://www.dn.no/markert/likestilling/equinor/ventureinvesteringer/vil-hente-milliard-til-fond-for-kvinnelige-grundere/2-1-1471745>

Refleksjonsnotat – Hedayat Ahmadzai

Tema: Ansvarlig

Innledning

Først vil jeg takke mine studieveiledere John Arngrim Hunnes og Stine Rye Bårdsen for gode innspill og støtte gjennom hele masteroppgaven. I tillegg vil jeg takke Universitetet i Agder for læringsutbytte gjennom de to studieårene. I forbindelse med min masteroppgave i økonomi og administrasjon - siviløkonomi ved Universitetet i Agder har jeg blitt bedt å skrive et refleksjonsnotat med tema "Ansvarlig". Det er et viktig tema som blir mer og mer aktuelt i samfunnet da det kreves fra hvert og enkelt for å oppnå de felles målene. I denne refleksjonsnotatet skal jeg først starte med innledende sammendrag av masteroppgaven, etterfulgt av i hvilken grad "ansvar" er et viktig tema knyttet opp mot sirkulærøkonomi, samt ulike etiske utfordringer dette medbringer.

Kort sammendrag av masteroppgaven

Det å iverksette sirkulærøkonomiske prinsipper i samfunnet, kan være utfordrende, da det krever en fullstendig endring fra produksjonsmetoden som er tatt i bruk idag.

Sirkulærprosenten er ekstremt lav i hele verden, og Norge ligger på bunnen av listen på å være minst sirkulære (Circle Economy, 2023). Er vi oppmerksomme på hvor viktig det er med iverksetting av sirkulærøkonomi i praksis? Formålet med denne oppgaven er altså å undersøke hvordan norsk media tar for seg ansvar med å fremstille begrepet i mediedekningen.

Problemstillingen er som følgende; "Hvordan fremstiller norsk media begrepet sirkulærøkonomi i arbeidet for et mer bærekraftig samfunn?". I studien utforsker vi mediedekningen av sirkulærøkonomi i Norge fra 2015-2023. Grunnen til at studien har avgrenset fra 2015, er nemlig at det ikke foreligger noen artikler som omhandler sirkulærøkonomi før 2015. Studien er en kvantitativ analyse av artikler fra Dagens Næringsliv og Dagsavisen, da de to avisene dekker både næringsliv sektoren og allmennpublikum.

Forskningen tar i sikte i å belyse utvikling og hyppigheten av sirkulærøkonomi, samt undersøke hvordan konseptet kan være en mulig løsning for klimautfordringer.

For å kunne besvare problemstillingen, ble det tatt hensyn til tre forskningsspørsmål som skulle besvares underveis i oppgaven. Forskningsspørsmålene var som følgende;

RQ1: *Hvor hyppig blir begrepet sirkulærøkonomi brukt i norske medier?*

RQ2: *Hvilke publiseringskanaler i norsk media som omtaler sirkulærøkonomi?*

RQ3: *Hvordan anvendes begrepet i mediedekningen, og hvordan har innholdet i sirkulærøkonomi endret seg over tid?*

Siden begrepet er relativt nytt, vil dette forskningsspørsmålet vise godt grunnlag av de ulike aspektene ved sirkulærøkonomi. Motivet med denne forskningsspørsmålet er å gi innsikt i hvordan utviklingen av begrepet har vært så langt, samt vise forståelsen av innholdet som blir gitt ut i norsk media. Dette totalt sett vil gi en bedre forståelse av begrepet.

Forskningsdata ble innhentet ved bruk av verktøy "Retriever". Den nettsiden ga meg muligheten for å undersøke hyppigheten av begrepet i samtlige norske papir og nettaviser, samt lese innholdet i artiklene. Enkelt søk i databasen med søkestreng "sirkulær økonomi" OR "sirkulærøkonomi" i Dagens Næringsliv og Dagsavisen ga meg totalt sett 407 treff.

Gjennom min analyse av mediedekningen av de to avisene, har jeg funnet at begrepet "sirkulærøkonomi" har økt betraktelig fra 2015-2023. Artiklene fra 2015-2016 nevner begrepet i forenklet kontekster, til å bli nevnt i diskurser i ulike samfunnsområder som omhandler politikk, sosiale og økonomisk aspekter. I startfasen (2015-2016) ble det fremhevet viktigheten med en overgang til sirkulærøkonomi for å skape en bærekraftig utvikling. Artiklene "Ny økonomi redder klimaet" og "Oljetørst på klimafest" er to artikler fra 2015 som omtalte sirkulærøkonomi som en mulig løsning på klimaproblemer, og en overgang til dette konseptet vil være avgjørende.

I modningsfasen (2023) ble begrepet brukt i mer omfattende kontekster, hvor begrepet var tatt i bruk i det politiske, sosiale og økonomiske diskurser. *“Vi stiller oss bak regjeringens forslag om å skrote dagens skrotlov”* og *“Regjeringen må gjøre sitt”* er to artikler fra 2023 som fremhever viktigheten med politiske tilnærminger for å støtte en overgang til sirkulærøkonomi. Artiklene fra modningsfasen blir publisert med en tankegang hvor forfatterne regner med at leserne har kjennskap til begrepet fra før. Dette indikerer at begrepet er godt integrert i samfunnet hvor det stilles krav til forskjellige aktører i samfunnet for å gjøre felles aktiviteter og tilnærminger for å nå felles bærekraftsmål.

Ansvarlighet:

I denne delen skal jeg se på temaet “ansvarlig”, samt knytte det opp mot min masteroppgave som omhandler sirkulærøkonomi og dens prinsipper. Ettersom min oppgave handler om hvordan norsk media anvender begrepsbruken, vil jeg dermed utrede ansvarlighet rundt dette temaet. I denne refleksjonsnotat tolker jeg begrepet “ansvarlighet” som en handling hvor jeg eller andre påtar seg en handling og utøver på en etisk riktig måte. I denne studien blir det tatt i betraktning hvordan norsk media fremstiller sirkulærøkonomi som anses på som en sentral del i bærekraft. Det hele omhandler om ansvarlig bruk av ressurser, hvor det skal tas hensyn til produksjonsmetoder, hvor ressurser skal gjenvinnes og brukes fullt ut levetiden.

Mediedekningen har åpenbart påvirkning på samfunnet, da media fremhever viktige temaer og gir spalteplass i mediedekningen. Når norsk media fremlegger sirkulærøkonomi i mediedekningen er det helt avgjørende at det gjøres på en ansvarlig måte. Som vist i funnene i studien, har norsk media tatt et betydelig ansvar for å fremheve begrepet i media. Dette kan underbygges med å se på utviklingen begrepet har hatt fra start- til modningsfasen. Som vist i studien har Dagens Næringsliv og Dagsavisen valgt å publisere flere artikler i 2023, der politiske aktører har blitt satt i spissen. Dette er for å legge press på de for å få en overgang til sirkulærøkonomi, samt avskaffe flere lover og regler innad brukthandel for å gjøre prosessen lettere for både privatpersoner og organisasjoner (Regjeringen, 2024).

I tillegg til at mediedekningen tar ansvar for å legge indirekte press på flere aktører i samfunnet for en endring, er fokuset også å inspirere leserne ved at de handler i tråd med sirkulærøkonomiske prinsipper. Ved økt kunnskap og forståelse av begrepet gitt av mediedekningen vil vi være i stand til å handle ansvarlig overfor samfunnet og gjøre en felles dugnad for å nå felles mål.

Etiske utfordringer

I en studie hvor det skal forskes, møter man som oftest på etiske utfordringer, og denne oppgaven var ikke noe unntak. Ettersom denne studien var en kvantitativ studie, var det nødvendig med sekundærdata innsamling. Gjennom datainnsamlingen ved bruk av databasen Retriever, må det sørges for at det hentes ut nøyaktig data som er valid. Ved feil data vil dette forårsake feil resultat av forskningen.

Ved tolkning av innholds artiklene vil det være naturlig at publikum vil oppfatte budskapet forskjellig. Feiltolkning av artikler kan forårsake negativt utfall for oppfatning av budskapet. Når viktige temaer som sirkulærøkonomi blir presentert i mediedekningen må norsk media være ansvarlig for at de publiserer artikler som er nøyaktig, slik at det skal være vanskelige å feiltolke som eventuelt fører til misvisende oppfatning og handlinger.

I tillegg er det viktig å bemerke seg at mediedekningen kan være påvirket av betalte interessenter, og da vil de unngå å fremlegge negative sider av en aspekter. Disse utfordringene blir tatt hensyn til i min studie tatt da jeg drøfter fordeler og utfordringer artikler fra Dagens Næringsliv og Dagsavisen fremlegger.

Oppsummering

I dette refleksjonsnotatet har jeg kort oppsummert min masteroppgave, samt knyttet opp mot ansvarlighet og etiske utfordringer. Studien min viser at norsk media spiller en enormt viktig rolle ved å formidle informasjon relatert til sirkulærøkonomi og ansvarlig ressursbruk. Norsk media har over tid vært med å bidra til en bedre forståelse av konseptet og vise viktigheten med å iverksette konseptet i praksis. Ansvarlighet i form av mediedekningen av

norsk media, og praktisk bruk av sirkulærøkonomiske prinsipper er helt essensielt for å skape et bærekraftig samfunn.

Formålet med ansvarlighet i mediedekningen er ikke å gjøre leserne oppmerksomme på viktigheten med å sirkulærøkonomi og dens prinsipper, men også at vi enkeltpersoner og organisasjoner skal bli inspirert til å handle bærekraftig og være sirkulære. Dette kan gjøres ved å være innovative, samt igangsette tiltak for å redusere ressursbruk og utnytte gjenstander maksimalt.

Ved å fortsette å forske på sirkulærøkonomi, vil dette være i riktig retning mot positiv endring. Som avgangstudent er jeg takknemlig for å ha hatt muligheten til å bidra i denne diskursen, og jeg håper at denne studien har vært inspirerende for folk flest. Jeg ønsker at flere tar i bruk min forskning for å forske videre, da sirkulærøkonomi er en viktig felt med økende fokus i samfunnet.

Referanser

Circle Economy. (2023). The circularity gap report 2023: Methods (v 1.0). Amsterdam: Circle Economy. Hentet fra: CGRI website

Regjeringen.no. (2024, 5.april). Nå blir det enklere å handle med brukte varer.

<https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/na-bli-det-enklere-a-handle-med-brukte-varer/id3032619/>

Følsvik, P. H., & Almlid, O. E. (2023, 28. november). Regjeringen må gjøre sitt. *Dagsavisen*.

<https://www.dagsavisen.no/debatt/2023/11/27/regjeringen-ma-gjore-sitt/>

Langved, Å., & Trumpy, J. (2015, 24. desember). Oljetrøst på klimafest. *Dagens Næringsliv*.

<https://app.retriever-info.com/go-article/05500820151224doc6noerbyp8769v3xovq/null/archive/search?sessionId=b2dff122-4df0-45ed-821b-3ae4149c0d50>

Lysholm, E. H. (2023, 26.juli). Vi stiller oss bak regjeringens forslag om å skrote dagens skrotlov. *Dagsavisen*. <https://www.dagsavisen.no/debatt/leder/2023/07/26/vi-stiller-oss-bak-regjeringens-forslag-om-a-skrote-dagens-skrotlov/>

Sandberg, T. (2015, 20. juli). Ny økonomi redder klimaet. *Dagsavisen*. <https://www.dagsavisen.no/nyheter/innenriks/2015/07/20/ny-okonomi-redder-klimaet/>

